

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 2. XIV aastakäik

16. jaanuaril 1939

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . . kr.	3.50
Poolaastas . . .	2.00
Välismaale . . .	7.00
Poolaastas . . .	4.00

Toimetus ja talitus

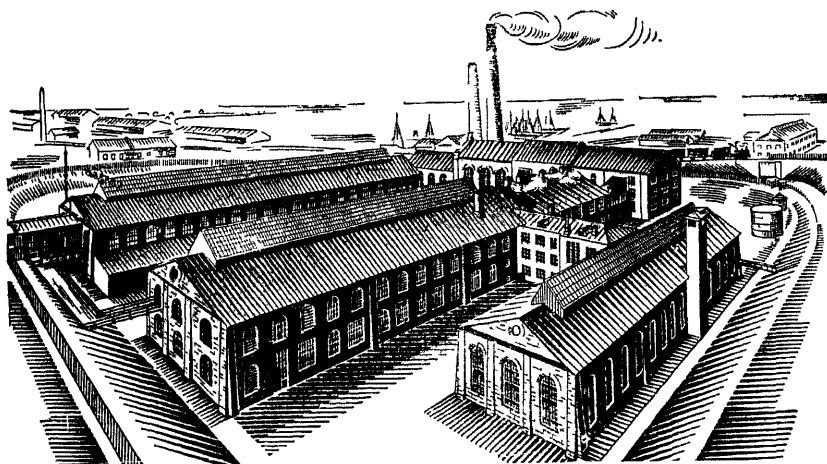
Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

$\frac{1}{1}$ lhk.	kr.	40.00
$\frac{1}{2}$ "	"	22.00
$\frac{1}{3}$ "	"	12.00

Kaunekiilgedel—kokkuleppel

SISU: Tööstülide lahendamise rajanegu kindlale alusele. Toornakkade väljavedu monopoliseeriti. Äride ja kontorite töötingimused reguleerimisele. Käitise juhtkond ja tööõnnetuste vältimine Prantsusmaa jaekaubameeste organiseerimisest. Preemiade andmisest kaubatarvitajale Ratsionaliseerimise Komitee otsuseid Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt Äride register. Tolduainete turg. Välisborsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedelid.

A.-S.

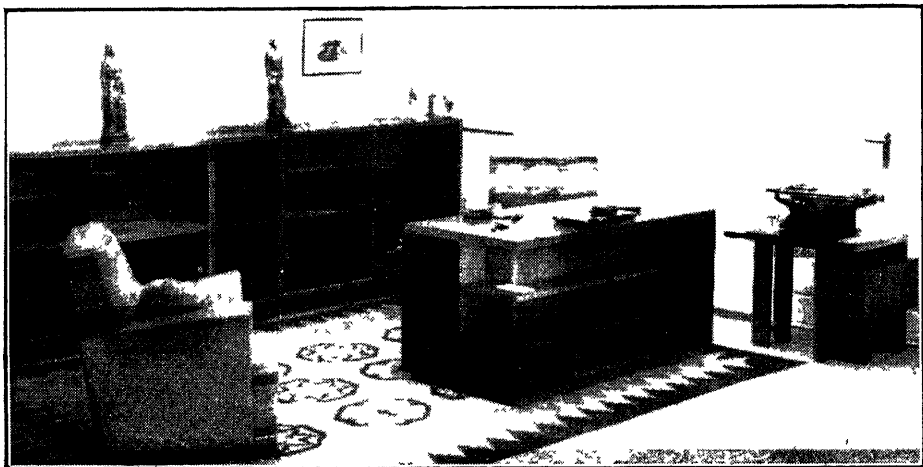
OSKAR KILGAS

TALLINN

Ketramise, kangakudumise, suka-, trikoo-, pitsi- ja paelavabrik / Värvikoda ja appreteerimine

KAWE KOMPVEK

TILKA PIIMC

MOODSA KODU SISUSTUS
ÄRIDE, KONTORITE J.N.E. SISSESEADED
- U/Ü. VIKERI TEHASED TALLINN

J. SIIRAK & Ko.

NARVA MNT. 15 - JAAMA 8-a. TELEF. 320-01, 318-21

Töötülide lahendamine rajaneğu kindlaile aluseile.

Hoolimata mitmekordseist nõudeist ei ole töötülide lahendamise poliitikas seni veel asutud tegutsema nii, et otsused langetatakse järjekindlalt ja rajanevalt objektiivseile aluseile, mis oleksid ka üldsusele teada. On ilmnenu nähtus, et otsuste langetamisel igal erijuhtumil alused muutuvad. Loomulikult ei tohi siinjuures ka unustada, et töötülide lahendamises kindla, õiglase joone ja tasakaalu hoidmine sõltub suurel määral komisjoni esimehe isikust.

Viimane Töötülide Lahendamise Komisjoni otsus o.-ü. Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri töötülis, kus palku tõsteti 6% võrra igal töölisel, on olemasolevail võrdlusandmeil tehtud kaaluvate motiivideta ja on jäetud arvestamata momente, mida oleks tulnud kasutada. See otsus, millele võib järgneda töötülide laine ka teistes vabrikutes, on kaugeleulatuva tähtsusega ja toob kaasa ühe tagajärjena teatava elukalliduse tõusu.

Andmed näitavad, et palkade tõus Eesti tekstiiltööstuses on viimase kümne aasta jooksul suurem kui üheski teises tööstusharus, et tekstiiltööstuse palgad ka kriisiajal näitasid ühtlasemat arengut tõususuunas ega langenud, nagu see sündis teistes tööstusharudes, et tekstiiltööstuse palgad naistöölise osas ületavad tööstustöölise keskmise palgataseme ja et ka rahvusvahelises võrdluses Eesti tekstiiltööliskond palgaoludelt on täiesti keskmisel tasemel ning oma ostujõult paremas olukorras kui näit. samad töölised Saksas, Itaalias, Bulgaarias jne.

Meie töötülide lahendamine on seni toimunud enam juhuslikult kui kindlatest printsiipidest juhituna. Töötülide Lahendamise Komisjonidel, peale ühe lühikese perioodi, ei ole õnnestunud rajada objektiivseid aluseid, kust lähtuda otsuste tegemisel. Ka pole isegi aeg-ajalt avalikkusele antud informatsiooni, missugustest motiividest väljudes on otsused langetatud.

Senise töö üheks tulemuseks on kahtlemata ja kahjuks palkade diferentseerumine just ettevõtete suuruse järgi. Palgatülid haaravad iga aasta ümarguselt 20—30 suuremat ettevõtet ja tulemuseks on, et sundotsustega tõstetakse palka just paremais tingimuses oleval osal kogu töölistkonnast. Vastupidiselt praegusele olukorrale meie palgapoliitika üheks eesmärgiks peaks olema vahekordi tasandada ja palkade ühtlustamise kaudu kahanada palgakäärde laienemist ettevõtete suurus-

rühmade alusel. Diferentseerumine palgaolustikus on mõeldav töölise oskuse tasemel. Selleks, et vabrikule võimaldada enam hinnata oskustöölisi, on tarviline, et palgatõstmised määrataks vabriku palkade kogu summast teatud protsendina, mitte individuaalselt igale töölisele. On õiglane, et vilunud oskustöölise (näit. tekstiilialal ketrajat, kudujat, korrutajat) palgatõstmise puhul enam hüvastataks kui lihtsat hoovitöölise. Praegune Töötülide Lahendamise Komisjoni palgatõstmise viis võtab sellaseks palgataseme reguleerimiseks igasugused celdused. Ja nii ilmneb koguni nähtusi, et lihtne mustatöölise vabrikus teenib enam kui kogenud oskustöölise.

Teiseks tundub, et Töötülide Lahendamise Komisjon on nihkunud ära aluselt, mille järgi palgaolude korraldamisel tuleb oluliselt arvestada elumaksumusrajoone. Vabriku asukoha rajooni elumaksumust arvestatakse igal maal, kus on läbi viidud õiglane töötülide lahendamine. Eeskujulikemad näited on siin Inglismaa, Rootsi j. t.

Võrdlusandmed puuvillavabrikuist näitavad, et Narvas on palgad tekstiiloskustöölise osas enam-vähem samal tasemel kui Tallinnas, kohati isegi kõrgemad, seejuures elumaksumuse poolest on Tallinn ca 15% kallim rajoon. Sellases olukorras ei ole millegagi põhjendatud palgaolude loomuliku arengu segipaikamine sundotsuste teel.

Sama nähtus on avaldunud ka linatööstuse alal, kus palgatõstmisi sundotsuste teel on pidevalt teostatud ühes vabrikus, mis aga palgatasemelt on teistest tunduvalt kõrgemal. Narva linna statistilised andmed näitavad, et kolme viimase aasta jooksul ei ole seal korteriüürid kallinenud ja töölise toidukorvi hind oli 1938. a. oktoobri andmeil Narvas 44,8 senti. Tallinnas samal ajal aga 49,7 senti. Selle kõrval on kahe aasta jooksul keskmine töötasu Narva puuvillatööstuses tõusnud 23% võrra ja mitte vähem linatööstuses.

Palgaolusid on võimalik ajakohaselt reguleerida päris normaalsel teel. Ratsionaliseerimine ja tööpinge ümberkorraldamine on annud tulemuse, et näit. puuvillatööstuse ketruks 1938. a. oktoobris (sulgudes 1937. a. oktoobri andmed) teenisid eelketrajad — mehed 40,1 (31,1), naised 29,4 (26,8), rõngasketrajad — mehed 40,9 (35,2), naised 32,6 (26,2), selfaktorketrajad — mehed 41,7 (37,4), ketraja abilised — mehed 28,9 (28,0), naised 29,6 (23,4) senti tun-

nis. Palgatõus on märgitav ka kudumise osas. Säärane normaalne palgaolude tõus koos produktiooni tõusuga on terve ja rahvamajanduslikult õigustatud nähtus.

Palgaolusid on tarvis reguleerida nende mada-lamas osas minimaalpalkade taseme kindlaksmääramisega, tippudes aga töö ümberkorraldamise ja produktiooni tõusu abil.

Palkade tõstmine üldise protsendi näol, kaal-mata tööliste oskuslikku taset, ettevõtte pal-gataseme võrdlusandmeid teiste samalaadsete ettevõtetega, samuti elumaksumusrajoone, toob

palgapoliitikasse otstarbetuid segadusi ja on see-tõttu nii rahvamajanduslikult kui ka sotsiaalselt õigustamata nähtus.

On ülim aeg nõuda, et Töötulide Lahenda-mise Komisjon võtaks oma tegevuse üheks alu-seks eelpooltoodud kõikjal palgapoliitiliste küsi-muste lahendamisel üldtunnustatud tõesed.

Töötulide lahendamine praeguse seaduse alu-sel tuleb tegelikkuses viia sellasesse olukorda, et objektiivsed andmed ja õiglased põhialused pal-gaolude korraldamises leiaksid respektteerimist.

SKS.

Toornahkade väljavedu monopoliseeriti.

Eksporditõõride vahelist võistlust ei tule.

Toornahkade väljavedu, mille monopoliseeri-mise kavatsuste vastu Kaubandus-tööstuskoda pikki aastaid vaidles, monopoliseeriti alates 1. jaanuarist s. a. Väljaveo ainuõigus anti kar-usnahkade alal Eesti Karusnahkade Ekspord-ühingule ja teiste toornahkade alal ühingule „Eesti Lihaeksport“.

Jättes siinkohal kõrvale küsimuse, kas sellane toornahkade väljaveo ümberkorraldamine oli põh-jendatud ja otstarbekohane ning ka see suudab anda senisest paremaid tulemusi, ei saa siinkohal siiski jätta kahetsusega märkimata asjaolu, et on täieliselt kõrvaldatud võistlus toornahkade ekspordi alal ja seega on võetud ka võimalus ekspordi tsentraliseerimise tulemuste objektiiv-seks hindamiseks võrdluse teel teiste eraette-võtetega.

Seda on tehtud vastupidiseist kinnitustest hoo-limata. Selle juures ei ole tähelepanu leidnud ka Riiginõukogus meie tuntuimate majandus-meeste poolt kuuldavale tulnud tugevad hääled, mis nõudsid eksporditõõridevahelise võistlus-momendi allesjätmist toornahkade ekspordi üm-berkorraldamise juures. Kõrvaltvaatajatele võib jääda mulje, nagu oleks just eriti püütud kõr-valdada ettevõtete-vahelist võistlust sel alal. Kui toornahkade ekspordi ümberkorraldamisel olid mõõduandvaks ka mõned teised, mitte majandus-likku laadi, asjaolud, siis oleks meie teada sellest hoolimata olnud võimalus võistluse allesjät-miseks.

Põllumajanduse saaduste ekspordi tsentrali-seerimise tulemuste üle on meil alati kestnud vaidlused, nimelt arvatakse mõnedes majandus-ringkondades, ikel sel alal kogemusi, et vähimalt samu tulemusi kui on saavutatud põllumajanduse saaduste ekspordi tsentraliseerimisega oleks

saavutatud ka eraettevõtete-eksporditõõride poolt, kuna tsentraliseeritud ekspordikeskuste tegevus-aeg on olnud väga õnnelik selles mõttes, et see langes ühte maailmamajanduse üldise tugeva elavnemisega, mis järgnes raskeile kriisiaastaile, missuguse aja eraeksporditõõride tegevuse tule-mustega sagedasti kiputakse võrdlema loodud ekspordikeskuste saavutatud tulemusi.

Nende ekspordi ümberkorraldamise paratama-tuses kahtlevate ringkondade poolt ongi kordu-valt avaldatud arvamist, et loodud ekspordi-keskuste kõrval peaks võimaldatama tegutseda ka mõnedel eraeksporditõõridel, et sel teel oleks võimalik mõlemate tegevuse tulemusi võrrelda ja sel kombel erapooletult ja faktiliselt teha kind-laks, kumb neist on rahvamajanduslikult kasu-likum ja otstarbekohasem.

Toornahkade ekspordi ümberkorraldamise juu-res olekski olnud tänuväärt võimalus sellast eks-perimenti korraldada ja hajutada sel teel kaht-lused tsentraliseerimise otstarbekuse üle, mui-dugi eeldusel, et kahtlejate seisukohad ei osutu õigeiks. Kahjuks seda ei sündinud ja oleme jälle rikkamad ühe monopoli võrra. Tuleb huviga jääda ootama ekspordi tsentraliseerimise lubatud tulemusi: kas meie põllupidaja hakkab omatoe-detud toornahkade eest saama ilma riiklike juu-remaksudeta senisest paremat hinda või osutu-vad need lootused petlikeiks.

Lõpuks ei saa siinkohal vaikides mööda minna seniste eksporditõõride raskest seisukorrast, mil-lesse nad on asetatud väljaveoõiguse kaotamisel.

Lühike ajavahemik, mis oli toornahkade väl-javeo kontrolli seaduse avaldamise ja selle põh-jal teostatud väljaveoõiguse piiramise vahel, on tekitanud olukorra, kus eksporditõõrid heas usus

tegutsedes sõlmisid juba mõnd aega enne seaduse vastuvõtmist ja avaldamist välismaa ostjatega toornahkade ostu-müügi-lepinguid, mida nad nüüd aga ei saa täita. Selle juures tegutsesid eksportöörid kindlas veendumuses, et nemad, täitnud kõik Vabariigi Valitsuse poolt Riigikogule esitatud toornahkade väljaveo kontrolli seaduse projektis esitatud nõuded, ka tulevikus säilitavad oma õigused väljaveoks uue seaduse alusel. Eriti põhjustas sellast arvamist seaduse eelnõu tekst. Eelnõus oli selgesti kõnet „isikutest, asutustest ja ettevõtetest“, kellele, vastavalt nende soovile, võiakse anda väljaveolube, kusjuures põllutöoministrile oli antud õigus tühistada nende eksportööride väljaveoload, kes ei täida nimetatud seaduse või selle alusel antud määruste nõudeid või lubade andmisel ülesseatud tingimusi. Sellest eelnõu tekstist lähtudes ei võinud suurem osa seniseid suunte kogemustega eksportööre kuidagi ette näha, et nendele ilma mingeid tingimusi seadmata keeldutakse andmast väljaveolube. Seda eksportööride arvamist kinnitas veel ka toornahkade väljaveo kontrolli seaduse eelnõu juure lisatud seletuskiri, kus sõnasõnalit muuhulgas oli märgitud: „Sel teel oleks võimalik väljavedu lubada ainult neile, kellel on sel alal vilumus ja kes omavad vastava sisseseade toornahkade käitlemiseks ja hoidmiseks.“ Väljaveoõiguse kaotanud eksportöörid olid suures enamikus kõik just suure vilumusega ja omasid ka vastavad sisseseaded toornahkade käsitlemi-

seks. Üldse, nagu nähtus seaduse seletuskirjast ja ametisikute avalikkusele teatavaks saanud avaldusist, pidi antava seaduse eesmärgiks olema ainult väljaveetavate toornahkade kvaliteedi tõstmine kvaliteedi kontrolli kaudu.

Kõik ülaltoodu laskis eksportööre õigusega oletada, et täites seadusega ülesseatud tingimused nendele jäetakse ka väljaveoõigus, millest tingituna eksportöörid, tavalisest küll tagasihoidlikumalt, sõlmisid ostu-müügi-tehinguid ja jatkasid toornahkade kokkuostmist. Kuigi liikusid mõnesugused kuuldused väljaveo monopoliiseerimisest, olid eramajandusringkonnad veendunud, et kui need kuuldused ka peaksid osutama tõeks, siis väljaveoõiguse piiramine teostub siiski sellaselt, et senistel eksportööridel on võimalik oma välismaaga sõlmitud lepingud teatud aja jooksul täita ja oma laod realiseerida.

Nüüd aga on eksportöörid asetatud seisukorda, kus neil tuleb suuri kahjusid kanda lepingute mittetäitmise pärast, kusjuures samal ajal nad ei tea, kuidas realiseerida oma võrdlemisi suured laod.

Kaubandus-tööstuskoda on nendele küsimustele korduvalt juhtinud tähelepanu ja ta pöördus ka nende päevade sees vastava märgukirjaga põllutöoministri poole, paludes senistel eksportööridel lubada täita vähimalt oma enne 1. jaanuari s. a. sõlmitud lepingud. Tulemused ei ole seni veel teada.

— h —

Äride ja kontorite töötingimused reguleerimisele.

1. aprillil jõustub äride ja kontorite tervishoiu määrus.

Möödunud aasta viimases Riigi Teatajas (nr. 106) on välja kuulutatud sotsiaalministri poolt antud äride ja kontorite tervishoiu määrus, mis hakkab maksma 1. aprillist 1939.

See määrus on antud äride ja kontorite töökorralduse seaduse alusel. Seega on määrus maksev kõikide kaupluste ja ladude kohta, kus kaupade ost-müük toimub hulgi või jaoti, samuti kaubanduslike ja tööstuslike käitlejate kontorite ja büroode, pankade ning igasuguste muude kantseleide ja büroode kohta, kus tarvitatakse tööjõude peamiselt vaimseks tööks.

Ärilisist ettevõttest ei käi määru eeskirjad ainult ajalehtede toimetuste, apteekide, võõras-temajade, restoranide, kohvikute, söögi- ja tee-

majade ning ajutise iseloomuga kontorite kohta (ehitustöödel, rändsaeveskites jne.).

Kõne all oleva määru eeskirjadega on täidetud suur lünk meie töökaitse korralduses. Määru eeskirjadega püütakse luua paremaid ja tervishoidlikumaid töötingimusi ärilisis ettevõtteis tööta-jaile, mis rahva tervise seisukohast lähtudes on kahtlusteta teravitav. Seni oli ainult tööstus-töölise tervishoid määrustega reguleeritud. Samal ajal aga ei tohiks järelevalveasutused määru eeskirjade tõlgendamisel olla kitsarinnalised ja rippuda kangekaelselt seaduse-tähe küljes, vaid nad peaksid alati silmas pidama määru täitmise tegelikke võimalusi. Vastasel korral võiks määru rakendamise-est tekkida suuri arusaamatusi ja ko-

gumi otsest kahju neile, kelle huvides määrus peamiselt on antud, s. o. töövõtjale.

Olgu märgitud, et välismaa sellekohases seaduseandluses vastavad eeskirjad on kõigiti mõeldud ja mõnes seaduses on otseselt nähtud ette ka nende eeskirjade tagasihoidlik ja tegeelikke võimalusi arvestav kohaldamine. Nii kõneleb Inglismaa „Shops Act 1934“ (äride seadus) tagasihoidlikult, et iga äriruum või selle osa peab omama sobiva („suitable“) ja küllaldase („sufficient“) ventilatsiooni ja mõõduka („reasonable“) temperatuuri, peab olema ka sobivalt ja küllaldaselt valgustatud, seal peab leiduma küllaldaselt pesemisvõimalusi, samuti peavad olema loodud sobivad olud einestamiseks jne. Selle juures seaduses märgitakse sõnasõnal, et „sobiva“ ja „küllaldase“ mõisteid tuleb rakendada sõltuvalt iga üksiku äri võimalustest ja tingimustest, milliseis ta tegutseb.

Meie 1. aprillil k. a. maksma hakkav määrus on küll palju üksikasjalisem ja ka karmim, mille tõttu järelevalveasutused peaksid rakendada teda küll suure kannatlikkuse ja ettevaatlikkusega.

Määruse eeskirjad käivad tööruumide ja nende kõrvalruumide kohta.

Tööruumide kohta on seatud üles nõudmised, et seinad, laed ja põrandad peavad olema tāsased, tihedad ja kergesti puhastatavad; kus töö iseloomust tingituna valgub põrandale vedelikke, peab põrand olema kaldpinnaline ja vedeliku kindel äravooluvõimalustega; kivist, tsemendist jne. põrandad peavad töötajate allatistel töökohtadel olema kaetud küllma vastu; eriti tähtis on eeskiri tööruumide kõrguse kohta — uued ruumid peavad olema vähimalt 2.75 m kõrged, kuna enne 1. aprilli 1939 tarvitusel olevate ruumide kohta seda nõuet ei kohaldata. Väga oluline on nõue, et tööruumes peab iga töötaja kohta olema 4 m² vaba põrandapinda. Juba praegu, kus määrus veel ei maksa, on selle eeskirja tõlgendamisel mõnel pool tekkinud eriarvamised. Nimelt on kojal teatavaks saanud, et mõned tööinspektsiooni ametnikud on järelepärimisel seda eeskirja seletanud nii, et iga töötaja kohta ette nähtud 4-ruutmeetiline põrandapind peab olema täiesti vaba, s. t. sellele ei tohi olla koguni ei tooli ega lauda. Kui tööinspektsioon sellele seisukohale peaks asuma, tähendaks see suurt ametnike vallandamisi meie ettevõteteis, kuna on võimatu arvestada nii suurt kasutatava pindala iga üksiku töötaja kohta, ja ruumide laiendamine sellases ulatuses ei oleks võimalik. Veel enam — see teeks võimatuks koguni terve rea

väiksemate ruumide kasutamise. Koda juhtis vastava järelevalveasutuse tähelepanu säärasele tõlgendamisele, kusjuures selgus, et määruseandja tahe ei olnud sugugi sellane. Määruseandja on lähtunud ikkagi seisukohalt, et sel teel kindlustada igale töötajale teatud hulga õhku, kusjuures laudade ja toolide alla minev põrandapind peaks arvestatama ikkagi selle 4 ruutmeetri sisse. See tõendab veel kord artikli algul toodud seisukohta, et määrust ei tohi tõlgendada kitsalt ja täht-tähele, vaid seda peab tegema ikkagi mõtte järgi ning tegeelikke võimalusi arvestades.

Algul tekitab äri ringkondades vahest mõningaid arusaamatusi nõue läbikäikude ja uste kohta. Määruse järgi peab olema iga terve või poolku 100 inimese kohta, kes korraga ruumis viibivad, 0,53 m ukseava või üldise läbikäigu või trepi laiust, kusjuures iga uks või läbikäik või trepp peab olema vähimalt 0.90 m lai. Sisuliselt see eeskiri on siiski vaevast suuremaid raskusi valmistav.

Edasi on nähtud ette käsipuude ja äärelisitud nõue põrandast kõrgemal kui 0.70 m asetsevate rõdude, lavade ja treppide kohta.

Kuid nõudele, et lettide ja seinariilite vahe peab olema vähimalt 0.90 m, tuleb juhtida äripidajate tähelepanu. Kuigi normaalseks töötamiseks (ümberpöördumiseks, teine-teisest vabalt möödumiseks jne.) see tohiks olla täiesti õigustatud nõue, on paljudes väiksemates ärides, tingituna ruumide kitskusest, leti ja riilite vahe siiski väiksem. Siin tuleb siis juba lette natuke nihutada.

Töötajate seisukohalt on väga oluline ja ka põhjendatud nõue, et alatise istekohaga kassad olgu varjatud seinaga, kui kassa asukohta tõttu väljast ruumi tungiv õhk valgub kassas töötajale. Eriti moodsate ärisüstuste juures, kus kassad on tihti klaasseintega piiramata, on see nõue omal kohal. Seda tuleb äripidajail ka silmas pidada.

Edasi on määruses ette nähtud, et ärides ja kontoreis töötajale peab olema võimaldatud käte ja näopesemine, riietumine, einestamine ja käimla kasutamine. Viimasest nõudest ei tohitaks jälle nii aru saada, et säärase asutus peab kindlasti olema üga äri või kontori juures, selleks puudub paljudel kordadel üldse võimalus — jatkub sellest, kui säärase asutus on kasutamiseks samas või kõrvalmajas. Nii on kahtlemata ka määruseandja mõtelnud.

Ettevõtjail tuleb kanda hoolet ka selle eest, et pesemiskohad (erinõuded määruses nende kohta) oleksid varustatud seebi ja kuivatusvahenditega. Erandjuhtumisel (eriti värvi- ja ro-

huärides) tuleb võimaldada pesemist sooja veega.

Ka ventilatsioon, temperatuuri ja valgustuse kohta seab määrus nõuded üles.

Tööruume peab õhustatama sellel määral, et süsihappegaasi sisaldus õhus ei tõuseks üle 0,1% mahu järgi. Ettevõtjail puudub võimalus seda kindlaks teha ja seetõttu niisugune nõue on täiesti asjatu. Selle vastu vaidles ka koda.

Jääb ainult loota, et tööinspeksioon jällegi küllalt vabameelselt seda eeskirja kohaldama hakkab ja ettevõtjaid asjatult ei hakka kimbutama. Iseenesest on aga värske õhu tähtsus väga suur mitte ükski tervise, vaid ka töö produktiivsuse seisukohalt.

Veel tuleb märkida, et õhustamise avad tuleb ehitada nii, et ruumide õhustamisel ei tekiks tõmbetuult või et värske õhk otseselt ei langeks ruumis töötajatele. See abstraktne eeskiri on kahtlemata rohkem juhtnõulist laadi — mõistetavalt ei tohiks olla keeldud õhutada ruume sel teel, et just tekitatakse tõmbetuult sel ajal, kui inimesed ruumis ei viibi, nagu seda tihti praktiseeritakse meil kontoreis.

Ka selle eeskirja rakendamise ulatus ja viis on täieliselt sõltuv tööinspeksioonist ja on vaevalt usutav, et siin võiks tekkida raskusi.

Juba hulga konkreetsem ja ka kergesti kontrollitav on temperatuuri küsimus. Määrus seab minimaalnõudeina kontoreis +18° C ja ärides +15° C, kuna maksimaalse lubatud temperatuurina on nähtud ette +22° C.

Need nõuded ei käi laduruumide ja nende ruumide kohta, kus ainebe miksemise vältimiseks t° peab olema madalam.

Riietumis- einestamis- ja pesemisruumis peab t° olema +15° C, vahetükides + 10° C. Siin võib raskusi tekkida eriti t°-i hoidmisega vahetükides, millele ka koda omalt poolt tähelepanu juhtis määruse eelnõu arutamisel.

Kui töö iseloomu tõttu tuleb töötajail tööta-

da küllmas ruumis, peab töötajale aeg-ajalt võimaldatama ennast soojendada soojas ruumis.

Valgustuse suhtes seab määrus nõudmised, et kõik ruumid, trepid ja vahetükid peavad olema küllaldaselt valgustatud valgusallikatega, mis annavad vilkumatut ja ühtlast, silma mitte pimestavat, valgust. Seejuures on küllalt üksik- asjaliselt nähtud ette ruumide järgi erinev valgustuse tugevus (luksides) põrandast 1 meetri kõrgusel.

Selle eeskirja rakendamine valmistab äri- ringkondadele kahtlemata suuri raskusi, kuna puuduvad vastavad mõõdumistad. Siin ei ole vist teist teed, kui et revidentidel tuleb igas ettevõttes kord määrata valgustuse tugevus ja ettevõtjail siis sellele vastavalt valgustust tarbe korral suurendada. Nagu kinnitatakse, vastavat need normid tegelikule tarvidusele.

Lõpuks sisaldab määrus terve rea eeskirju ruumide korrashoiu, joogivee, ärides tarvitusel olevate treppide jne. kohta, mil meie siin lähemalt ei peatu, kuna neid nõudeid on juba iseenesest suuremas enamikus täidetud. Raskusi võiks valmistada eeskiri, mis nõuab igale töötajale oma veenõu, kui veetomustik ei ole varustatud erilise purskseadeldisega (fontaaniga). On nähtud ka ette, et sööbivate ainetega kokkupuutujale või mendale, kelle riietus töö juures perioodiliselt töö iseloomust tingituna määrdu- dub, tuleb anda vastav kaitsevarustus (põlled, jalatsid, kindad jne.).

Kuigi määruse rakendamisel võib tekkida mõnesuguseid raskusi, nagu selgub eelnevast, siis eeldusel, et tööinspeksioon oma ülesandeid täidab tegelike võimalusi arvestades, ei peaks need raskused kujunema äri- ringkondadele ülepääsmatuks.

Kuigi määrus jõustub alles 1. aprillil s. a., tuleb ettevõtjail kahtlemata sellega tutvuda juba nüüd, kuna ümberkorraldused ja mõnel juhtumil ka ümberehitused võtavad aega.

Lhe.

Käitiste juhtkond ja tööõnnetuste vältimine.

Aratrükk Eesti Töölise Kindlustusühingu häälekandjast „Kaitse ennest“ nr. 1 1939. a.

Tööõnnetused on kogu maailmas tunnustatud suureks rahvuslikuks hädaohuks. Tööõnnetused toovad otseselt kahju tööstusele ja harvendavad aktiivset rahvastikku, kiskudes sellest välja sageli väga väärtuslikke töökäsi. Tööõnnetustega tuleb võidelda mitte ainult pehmendades nende tagajärgi abi- ja toetusrahadega, vaid ka neid ärahoidvalt. Selleks tuleb organiseerida vastuaktsiooni nii tööstur- kui ka töölistkonnas, et tööõnnetuste

arv väheneks ja et süveneks arusaamine ärahoidvalt tööõnnetuste vastu võitlemise tarvilisusest.

Viiimase kümne aasta jooksul (1927—37) on Eestis tööõnnetuste tõttu kaotanud 219 töölise elu, 16 jäävalt täielise töövõime ja 3766 jäävalt osalise töövõime. Aastas langeb tööprotsessist välja 30—40 isikut tööõnnetustest põhjustatud surma läbi ja ümarguselt 500 töölise invaliidistub vähemal või suuremal määral. Seejuures tööõn-

netuste sagedus on tõusmas, see moodustas näit. 1937. a. 1000 kindlustatu kohta 199, kümme aastat tagasi oli sama arv vaid 122.

Nagu kogemused muudel maadel on näidanud, on tööõnnetuste arvu vähendamine süstemaatilise propaganda kaudu täiesti võimalik. Loomulikult sõltuvad tulemused esmajoonel tööliste enese hoolsusest, ettenägelikkusest ja kogemustest, kuid ka üksikkäitiste juhtkonna hoolsusest sel alal. Riiklikud ja ka kindlustusametite poolt ellu rakendatud julgeoleku eeskirjad tööõnnetuste vältimiseks moodustavad ikkagi vaid raami, mille piirides iga üksik käitis vastavalt tema oludele peab välja arendama temas töötavate inimeste kaitset. Mõjuvaid samme tööõnnetuste teadlikuks vältimiseks võib astuda, ja õieti peab astuma, just käitise juhtkond ise. Seni on käitise juhatajate ja töökaitse järelevalveasutuste tegevus tööõnnetuste vältimise alal suundunud eeskätt masinatööst tingitud ohtude vähendamisele tehniliste kaitsevahendite kaudu. Tulemuseks on, et masinate osatähtsus õnnetuste põhjuste hulgas langeb. Kui 100-st tööõnnetusest 1930. a. langes 11,7 masinate süüks, siis 1937. a. oli see arv vaid 7,7. Analüüsid 1937. a. andmeid, nähtub ilmselt, et tööõnnetuste raskuspunkt meil ei asu mitte masinates, vaid hoopis mujal. Nimelt moodustasid 38,5% kõigist tööõnnetustest komistamine ja tõuked esemete vastu ja esemetele astumine, siis 19,4% tööobjektide käsitlemine ilma mehhaaniliste vahenditeta, 9,9% käsitööriistad, 7,1% tööliste kukkumine, 6,1% esemete ja riistade kukkumine, 3,7% transpordivahendid jne. Inglismaa andmed näitavad, et seal 25% kogu tööõnnetustest langeb masinaile ja transpordivahenditele, meil on see arv vaid ca 12%. Seevastu aga Eestis on nende tööõnnetuste arv, mis sõltuvad inimesest enesest, erakordselt kõrge. Neid tööõnnetusi võib omakorda klassifitseerida järgmiselt: a) tööõnnetused, mida saab vältida hõlpsalt käitise juhatause aktsiooniga, b) tööõnnetused, mida osutub võimalikuks eemaldada süstemaatilise propaganda ja tööliste õpetamisega tähelepanu kinkima nähtusile, millede suhtes seni oldi ükskõikne.

Propaganda tööõnnetuste vältimiseks, selleks vajalike materjalide kasutamiseks, uuenduste ja ümberkorralduste läbiviimiseks on edukas vaid siis, kui üksikkäitises sellele tõeliselt tähtsust tähelepanu kingitakse. Keskele juhtiv tsentrum tööõnnetuste vältimise alal on ikkagi vaid suunda andev ja materjale hankiv. Inglise kogemused ütlevad, et võitlus tööõnnetustega on edukas vaid siis, kui käitises täidetakse kuus järgmist eeltingimust:

- 1) organisatsioon,
- 2) käitise juhatause toetus,
- 3) tööõnnetuste-vastase võitluse koondamine ühe isiku, n.-n. „julgeoleku ametniku“ kätte,
- 4) inspeksioon ja uurimine,
- 5) propaganda,
- 6) statistika.

Esimene ja otsustav samm igas käitises tööõnnetuste vältimiseks organisatsiooni loomisel tuleb astuda käitise juhatajal. Edu garanteerib süstemaatilise töö ja sobivate isikute rakendamine tegevusse.

1. ORGANISATSIOON.

Suurtes käitistes on täiesti mõeldav, et luuakse tööõnnetuse ohu vältimiseks erilised julgeolekukomiteed, mis väiksemal kujul koosneksid käitise juhatajast, meistrist ja ühest töölisest. Käitistes, mis koosnevad mitmekesiseist osakondadest, on tarviline, et iga osakond oleks esindatud julgeolekukomitees. Komitee kujul suudetakse suurtes käitistes muuta võitlus tööõnnetuste vältimiseks populaarsemaks just töölisloos teatud tähelepanu äratamise teel. Säärase julgeolekukomitee esimeheks võiks olla kas mõni käitise juhatause liige või tehniline juhataja. Komitee peamiseks ülesandeks on olla propaganda keskus ja sisendada töölisloos teadmist, et töö, mis tehakse sel viisil, on tarviline nende heaoluks.

Väiksemates käitistes komitee kujul julgeolekutöö edendamine ei ole mõeldav. Siin tuleb need ülesanded usaldada kõrvalametina selleks sobivale üksikisikule.

2. KÄITISE JUHATUSE TOETUS.

Julgeolekutööle on käitise juhatause toetus kogu edu eeltingimuseks. Ei ole mõeldav, et omalgatuslikul teel saavutatakse mingi edu tööõnnetuste vältimisel, kui käitise juhatus siiralt ja tarbe korral aktiivselt kaasa ei aita. On välja kujunenud reaalselt kaks teed, mil viisil käitise juhatus oma kaasabi pakub. Esiteks, juhatus olgu küllaldaselt huvitatud täitma nõudmisi, mis esitatakse masinaile vajalike kaitsevahendite muretsemise kohta, ja näidaku head tahet käitises tervemate töötingimuste läbiviimiseks. Teiseks on tarviline, et käitise juhatus selgesti demonstreeriks oma sümpaatiat masinate kaitsevahendite, sobiva valgustuse jne. muretsemise vastu.

On ka tarviline, et juhatus selgelt ja täpselt teeks töölisloos teatavaks oma seisukoha tööõnnetuste vältimiseks ette võetavate korralduste alal. Seisukoha teatavastegemine muude maade kogemustel on sündinud kas tööliste üldkoosolekul või igale üksikule töölisel vabriku direktori poolt

isiklikult adresseeritud kirjas. Loomulikult erilist instrueerimist vajavad osakondade meistrid ja teised järelevalvet teostavad tehnilised jõud.

3. JULGEOLEKUAMETNIK.

Kogu võitlus tööõnnetuste vältimiseks olgu igas käitises keskendatud ühte isikusse — julgeolekuametnikku. Suurte ja eriti hädaohtlike kauniste juures on mõeldav, et selleks otstarbeks seatakse ametisse otse iseseisev isik. Need kulutused, mida vabrik teeb sel alal, on kogu maailmas kompenseeritud kindlustusmaksude tunduva vähenemise ja töolistekaadri tervemana püsimisega. Väiksemates käitistes on tarviline julgeolekuametniku ülesanded anda kas juhatajale, tema assistendile või mõnele meistreist. Julgeolekuametniku isik on vahelülis tööliskonna ja käitise juhatuse vahel, kuid ühtlasi see, kellega tööõnnetuste vältimist juhtiv asutus saab pidevalt kontakti pidada, teda instrueerida, talle uusi materjale, plakateid saata jne.

Samal ajal ei tohi unustada käitise osakondade juhtidele ja meistritele selgeks teha, et julgeolekuametniku tööerakendamine käitises ei vähenda nende vastutust tööõnnetuste osas. Julgeolekuametniku isikust ja selle sobivast valikust sõltub suurel määral, kas käitis omaalgatuslikul teel suudab edukalt vähendada tööõnnetuste arvu ja parandada töötingimusi või mitte. Seetõttu julgeolekuametnikuks valitagu isik, kel on initsiatiivi, tõsist huvi julgeolekutöö vastu ja takti inimeste kohtlemise alal.

Julgeolekuametniku töö muudes maades on saanud konkreetse kuju. Eriti tuleb tal tähelepanu omistada alljärgnevale:

a) Julgeolekuametniku tegevuspiirkond:

- 1) tööprotsessi järelevalve julgeoleku seisukohast väljudes;
- 2) tööstussiseseadeist tingitud ettetulnud õnnetusjuhtumite ja nende erakordsete tingimuste uurimine, mis küll õnnerusjuhtumit ei põhjastanud, kuid oleksid võinud seda põhjastada;
- 3) kõikide mehaaniliste sisseseadete järjekindel järelevalve tekkinud vigade leidmiseks;
- 4) hoiatussiltide ja keelutahvlite ülesseadmine eriliselt hädaohtlikel kohtadel;
- 5) hoolitsemise nõutavate kaitseabinõude ülesseadmise eest ja järelevalve nende tarvitamise üle;
- 6) järelevalve nõutavate valgustusseadeldiste osas;
- 7) uute tööstusseadeldiste katsetamine, väljudes julgeoleku seisukohast;

8) julgeolekuteenistusse kohaste isikute kaastööle rakendamine;

9) valve päästetööde üle.

b) Tööliskonnaga läbikäimise alal:

- 1) uute tööliste tähelepanu juhtimine tööõnnetuste hädaohule;
- 2) tööliste poolt põhjustatud õnnetusjuhtumite uurimine;
- 3) julgeoleku eeskirjade väljajagamine ja väljapanek;
- 4) vajaduse korral kontaktipidamine ametivõimudega, kindlustusühisuse vastavate ametnikega ja teiste ettevõtetega;
- 5) tööõnnetuste vältimist puudutavate seaduste, määruste, eeskirjade ja vajalise kirjanduse jälgimine;
- 6) kindlustusasutuste ja ametlike asutustega vajaliku kirjavahetuse ettevalmistamine;
- 7) statistiliste võrdlusarvude koostamine;
- 8) tööliskonnast tulevate ettepanekute kaalumine ja juhatusele esitamine;
- 9) ettepanekute tegemine julgeoleku eeskirjade muutmiseks või täiendamiseks;
- 10) propaganda;
- 11) ettepanekute tegemine autasude määramiseks eriliste teenete eest tööõnnetuste vältimisel või raskest õnnetusest päästmisel.

4. INSPEKTSIOON JA UURIMINE.

Tööõnnetuste süstemaatiliseks vältimiseks on käitises vajaline aeg-ajalt julgeolekuametniku ja tehniliste jõudude poolt korraldada inspektsioone masinate, seadeldiste ja ehituste osas. Sel viisil on võimalik hädaohtlikuks muutuda võivaid nähtusi õigeaegselt leida ja likvideerida.

Juhul, kui kedagi on tabanud tööõnnetus, tuleb julgeolekuametnikul olukorda üksikasjaliselt uurida. Erilist tähelepanu omistatagu ka tööõnnetust põhjastanud kõrvalnähtustele, et leida teid, kuidas kõige odavamalt ja otstarbekamalt vältida samasuguse õnnetusjuhtumi kordumist. Julgeolekuametniku ülesandeks on just pidevalt jälgida käitise üksikuis osakonnis kaitsevahendite korrasolekut ja anda näpunäiteid nähtuste suhtes, mis võiksid põhjastada õnnetusi.

5. PROPAGANDA

on väärtuslikem relv tööõnnetuste vältimise alal. Propaganda peab leidlikult üles ehitatama ja seda peab aeg-ajalt värskendatama uute võtetega. Kahtlemata on propaganda alal üheks mõjukaimaks vahendiks plakatid, mis kas vastavate lööklausete või siis piltkujutustega tööõnnetusist manitsevad tööliskonda ettevaatusele. Plakatid pääsevad maksvusele siis, kui neid süstemaatili-

selt kasutatakse ja teatud eeltingimused on täidetud. Välismaadel tööõnnetuste vältimise propaganda organisatsioonid avaldavad kuni üks plakat nädalas, riivates kõiki võimalikke õnnetuste liike. Eestis on tööõnnetuste hädaohtu selgitavaid plakateid valmistatud ja levitatud Eesti Tööliste Kindlustusühingu poolt.

Kui käitises on sisse seatud teadlik võitlus tööõnnetustega, on mõeldav ka eriliste vajaliste propagandavõtetega sisustatud tööõnnetuste vältimise nädalate korraldamine. Suurtes käitistes on küllalt edukalt leidnud kasutamist ka osakondadevahelised võistlused tööõnnetuste vähesuse alal. On leiutatud muidki võtteid, näit. vabriku õue asetatud posti otsas lehvib alatiselt lipp pealkirjaga „Täna ärgu olgu tööõnnetusi!“. Kui aga juhtub tööõnnetus, lipp lastakse kas poolmasti või vahetatakse mõne teise lipuga. Kasutusel on ka käitiste sissekäikudel erilised tahvlid, kuhu asetatakse tööõnnetuste hädaohtu näitavaid plakateid. Eeltoodu kõrval tulevad veel arvesse käitiste poolt korraldatud loengud, siis autasude andmised isikuile, kes on otseselt vältinud tööõnnetusi, eriliste lööklausetega lendlehed, palgaümbrikud jne.

6. STATISTIKA.

On osutunud vajaliseks, et iga suurem käitis iseseisvalt peaks statistikat juhtunud tööõnnetuste ja nende põhjuste kohta. Kuigi selle sisse-

seadmist sageli peetakse ülearuseks, on inglased ütelnud tabavalt, et võitlus statistikata tööõnnetuste vältimiseks on nagu kaardita ja kompassita laev. Statistikata ei ole julgeolekuametnikul võimalik öelda täpselt, kas tehtud töö ja tarvituselevõetud abinõud on edukad ja missugusele osakonnale või tööharule on vaja omistada enam tähelepanu. Töö edukuse nimel on tarvis, et seda juhtival isikul oleksid käepärast veenvad andmed nii käitise juhatusel kui ka tööliiskonnale esitamiseks.

Käesolevas kirjutuses on toodud meelega ulatuseline programm võitlusest tööõnnetuste vältimise alal, et selgitada ja näidata, mis sel alal tehakse ja kuidas tehakse. Meie oludes on tööõnnetuste vältimise propaganda alles väljaarendamisel ja tegelikus elus nii üks kui teine eeltoodud näiteist võib leida edukat rakendamist. On aga selge, et igal käitise juhatusel tuleb õnnetuste vältimisele enam hoolt pühendada. Esimeseks sammuks olgu kahtlemata julgeolekuametniku instituu di töölerakendamine vabrikuis. Et omaalgatuslikku tegevust sel alal virgutada, Eesti Tööliste Kindlustusühingu juhatus hakkab iga kuu välja andma ajakirja „Kaitse ennast“, tuues selles ülevaateid, praktilisi näpunäiteid, kujutusi tööõnnetuste tõrjeplakateist ja informatsiooni teistel maadel sel alal tehtavast tööst. Ajakiri tahab abistada julgeoleku-komiteid ja -ametnikke nende väärtuslikus töös.

Prantsusmaa jaekaupmeeste organiseerimisest.

Prantsusmaal võivad üldreeglina kaubanduslikul alal tegutseda kõik, kes on õiendanud vastava kauplemist õigustava maksu.

Sellest sõltuvalt on ka võistlus jaekaubanduses väga tugev, eriti just ellatusvahendite alal.

Teravus kauplemises sellastel aladel ilmneb ostjate meelitamises kõiksugu preemiate ja boonustega, kauba kokjutoomisega jne., kuid võlgumüüki ostjaile tuleb väga vähe ette; maal siiski müüakse tuntuks ja allatisile ostjaile ka võlgu. Kuna kutseoskuse mõue kaubanduses puudub, siis puudub loomulikult paljudel jaekaupmeestel igasugune kutseiline haridus.

Nagu kõikjal maailmas, nii on ka Prantsusmaal jaekaupmeeskonna organiseerimine hoogsalt käimas ja juba pikemat aega eksisteerivad vastavad kutseühingud.

Ühelks olulisimaks motiiviks, mis põhjustas jaekaupmeeste kutseliste organisatsioonide asu-

tamist, oli suurettevõtete — suurkaubamajade — arenemine ja nende võistlus jaekaupmeestega. Eriti püüti aga saavutada seisukorda, et suurkaubamajad ei oleks maksustamise suhtes paremas seisukorras ning kannaksid ka makse vastavalt nende suurtele läbimüükidele, mida jaekaubandus organiseeritult ka saavutas.

Jaekaupmeeste kutseiline organiseerumine sai alguse suurtes keskustes.

Elatusvahendite jaekaubanduse koon-disse kuuluvad praegu rahvuslikud liidud, mis koondavad kohalikke kutseühinguid (Prantsuse Koloniaalkaubanduse Kutseühingute Liit, Lihakaubanduse Liit, Vonstikaubanduse Liit jne.).

Koloniaalkaubanduse alal on umbes 100 kohalikku kutseühingut, mis on liitunud Prantsuse Koloniaalkaubanduse Kutseühingute Liitu „La Fédération Française des Syndicats de l'Épicerie“, mille juhatus asub Pariisis. See Koloniaal-

kaubanduse Kutseühingute Liit on omakorda liitunud Elatusvahendite Kaubanduse ja Tööstuse Rahvusliku Keskliiduga (La Confédération Nationale des Commerces et Industries de l'Alimentation), kes on jälle omakorda Prantsuse Eraettevõtjaskonna Peallidu liige (La Confédération Générale du Patronat Français).

See on prantsuse koloniaalkaubanduse kutseühingute organisatsiooniline struktuur.

Koloniaalkaubanduse Kutseühingute Liidus on 30.000 liiget.

Ühel ja samal kaubanduslikul alal on ainult üks rahvuslik organisatsioon.

Kutseühingud kaitsevad oma ühingute liikmete huvisid kõigis küsimusis, mis on seoses selle kutsealaga. Mitmed kutseühingud on korraldanud oma äriteenijaile kutsekursusi, millele lõpetajad võivad saada kas I või II järgu kutseoskuse tunnistuse. Liitudel tavaliselt on oma ajakirjad, mis ilmuvad kuuvuisi.

Prantsuse jaelekaupmeeste majanduslik organiseerumine sai teoks möödunud sajandi lõpul peaaesjalikult elatusvahendite kaubanduse alal. Esimese majandusliku ettevõtteks alustas tegevust koloniaalkaupmeeste majanduslik ühing Reimsis 1885. aastal ja järgmisena 1894. a. leiva- ja saiakaupmeeste poolt asutatud ühing „Igapäevane Leib“.

Esimese majandusliku ettevõtteks droogikaubanduse alal alustas tegevust 1919. aastal Pariisis prantsuse drogistide kontor.

Praegu tegutseb üle 50 majandusliku sisseostukeskuse elatusvahendite ja droogikaupade alal. Need keskused asuvad peaaesjalikult suuremates linnades ja koondavad selle linna ja lähema ümbruskonna elatusvahendite ja maalekaupmehe. Iga säärase majandusliku keskus töötab iseseisvalt, teostades oma ooste otseselt tööstusist. Paljud neist lasevad müügil kaupu oma kaubamärgi all, kuid omatööstust need sisseostukeskused ei ole arendanud, välja arvatud kohvi kõrvetamine, maitseainete, tee ja kohvi palkimine; pealeselle omavad paljud neist suuri veinikeldreid, kust lasevad müügil veine oma kaubamärgi all.

Enamus neist sisseostukeskustest on valinud endale ühistegelise vormi, kusjuures iga osanik võib omada niipalju kui tahab osatähti, kuid tal on ainult üks hääl. Osanikel ei ole sundust osta kaupu ainult oma ettevõttest, kuid neid kaupu, mis ettevõttele on olemas, ostetakse peaaesjalikult ikka oma sisseostuettevõttest.

Ühiseid sille osanikel ei ole, vaid iga kaupmees paneb soovi korral välja oma majanduskeskuse

kaubamärgi, mis on tõenduseks, et tema kuulub selle ettevõtte osanike hulka.

Elatusvahendite sisseostukeskuste ümber on moodunud üle 14.000 kaupmehe, oma kapitalidega üle 17 milj. Prantsuse frangi, ning ettevõtte käive ulatub üle 300 milj. frangi.

Droogikaupade sisseostukeskuste ümber on koondunud üle 7.000 kaupmehe, omakapitalidega üle 9 milj. frangi ja käibega üle 300 milj. frangi.

Kuna Prantsuse majanduslikud keskused tegutsevad ainult elatusvahendite ja droogikaupade alal, siis ei tarvitse nad pidada suuri ladusid, sest kaubad käivad laost väga kiirelt läbi.

Kõik need majanduslikud keskused on koondunud Prantsuse Kaupmeeste Majanduslike Ühingute Liitu (La Fédération Française des Sociétés coopératives de Commerçants), mille asukoht on Pariisis.

Liidu ülesandeks on koordineerida majanduslike keskuste tööd ning tingida oma liikmesühingutele paremaid ostutingimusi tööstuslikelt ettevõtteilt.

Jaekaupmehed, eriti aga elatusvahendite kaupmehed, on oma majandusliku ja ideelise organiseerumise tõttu, eriti pärast maailmasõda, suutnud endile luua kindla positsiooni, kuigi Prantsuse elatusvahendite kaupmehi, kellede arv on üle 250.000, ei ole kerge koondada.

Suuremaid üritusi jaekaubanduses on elatusvahendite majanduslike ühingute kongressid, milledest viimane peeti 1936. a. Pariisis, kus siis arutusele tulid kõik elatusvahendite kaubandusse puutuvad akuutsemad küsimused. Koostöö jaelekaupmeeste ideeliste ja majanduslike tipporganisatsioonide ja riiklike vastavate asutuste vahel on kõige parem.

Kaubanduslike tarvitajateühingute liikumine Prantsusmaal ei ole kuigi suur ning ei oma suurt tähtsust sisekaubanduses, mis on osalt tingitud prantslase individualismist, mis ei veetle teda astuma tarbijateühingute liikmeks.

Eriühistlust ja teravust era- ja ühistegelise kaubanduse vahel ei ole märgata, pealegi kus Prantsuse jaelekaubanduses näib puuduvat tendents müüa võimalikult odavalt ja konkureerivate hindadega. Suurt konkurentsi jaekaupmeestele suuremates linnades teevad universaal- ja ühehinnalkaubamajad, kuid eriti viimasel ajal on spetsiaalkauplused ostjate poolt eelistatavamad.

Kokkuvõtetult võib öelda, et Prantsuse jaelekaupmeeste majanduslikud ja ideelised keskorganisatsioonid teevad tõhusat tööd jaekaupmeeste huvides.

A. M.

Preemiate andmisest kaubatarvitajaile.

Kr. S. § 318².

Pealkirjas toodud kriminaalseadustiku eeskiri kõlab:

Süüdlast selles, et ta:

1) pani toime lumepalli- või hüdrasüsteemi järgi kupongide, seeriade või mingite asjade müüki või levitas neid kuponge, seeriaid või asju, lubades lähikäigu suurendamise otstarbel kasulikke ostutingimusi või preemiaid rahas või kaubas eeldusel, et ostja hangib uusi ostjaid, kes astuksid samasugusesse lepingusse;

2) sõlmis lepingu, mille järgi kaubavõtjale lubatakse preemiat, mille saamine on loosisest või muust juhushükkust asjaolust;

3) lubas preemiaid avalikult väljakuulutatud küsimuste lahendamise eest, kui osavõtt oli eriliselt maksustatud,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Käesolev karistusnorm on seni ärimaailmas õige vähe tuntud ja on miisama vähe ka rakendamist leidnud peamiselt seetõttu, et ta on meie kriminaalseadustesse võetud alles õige hiljuti.

Eksimusi käesoleva seaduse vastu esineb küll ka õige harva. Näi eriti p. 1 ettenähtud seeriade ja kupongide levitamist meil ei toimetata.

P. 3-le lähenevaid koosseise võib aga siin seal juba märgata. Küsimuste väljakuulutamise on hõlpsaim ajakirjanduse alal ja sellast aktiivteeti esinebki igasuguste „hääletuste“, „võistluste“ j. m. s. näol. Tõsi küll, osavõttu sedalaadi üritustest „eriliselt“ ei maksustata. Tegelikult seatakse aga lugejate osavõtutingimused sellaselt, et võistlust korraldava ajakirja lugeja võib saata mitu lahendust, kasutades ajakirjas leiduvat kupongi. Selleks peab aga lugeja ostma mitu ajakirja eksemplaari ja kuna lugeja mõistatavalt kõiki neid ajakirja numbreid ei loe, kaldub sellane tingimus vähemalt sisuliselt muutuma „eriliseks maksustamiseks“ või vähemalt selle püüdeks.

Silma on torganud kaunis mitmeid eksimusi seaduse-eeskirja p. 2 vastu. Kohtu arutamiseni ei ole aga need nähtavasti veel ulatunud.

Kaks markantsemat tüüpi eksitoimingut sel alal on järgmised:

1. Kõik teatava äri ostjad saavad mõnesuguseid pileteid, mille pidajate vahel hiljem teatud esemed või õigused loositakse,

2. ajakirjade või raamatute tellijate või ostjate vahel loositakse samuti teatud esemed või õigused, kui ajakirjale teatud tähtpäevani tellimine antakse või raamat ostetakse.

Esimesel juhul ei saa kahtlust olla eksimuses käsitletava kriminaalnormi vastu.

Kuid ka teisel juhul peaks konstateerima kriminaalsüüteo olemasolu. Vaatleme seda küsimust lähemalt.

Koosseisu olemasoluks nõuab seadus esmajoones „lepingu sõlmimist“. Lepingu sõlmimine noil korral sünnib sellega, et ajakirja või raamatu levitaja oma looisimise tingimustest avalikult teadustab (kuulutus, raadio jne.), ostja aga oma tellimise ära annab. Sellega toimubki lepingu sõlmimine, mis on seda selgem, kui lubatud looisimine ka tegelikult teostub.

Jaatavalt tuleks samuti vastata küsimusele, kas ajakiri või raamat osutub „kaubaks“. Reeglina toimub kirjeldatud levitamine ärilistel huvidel ja kasusaamise sihiga, millega levitav objekt muutub kaubaks.

Sellased äri edendamise viisid ei ole seni vist tõkestamist seadusega leidnud nähtavasti seetõttu, et võistlus sel alal ei ole veel talumatuks muutunud. Kuid võistlajate üksteise ületrummamise hoos on viimasel ajal märgata looisimiste sagememist ja loositavate objektide väärtuse tõusutendentsi. Momendil on mõnedki sellased looisimised käimas.

Kui peaks tarvis olema, siis ülaltoodu põhjal ei ole puudust abinõudest soovitud seisundi saavutamiseks.

E. Pg.

Koja liige Paul Hirschfeldt †

9. jaanuaril s. a. lahkus surma läbi pangandus-
tegelane Kaub.-tööstuskoja I sektsiooni liige Paul
Hirschfeldt. Kadunu sündis 25. II 1869 Pärnumaal
Lelles kooliõpetaja pojana, hariduse omandas Tal-
linna kubermangu gümnaasiumis. 1887—98 oli amet-
nikuks Carl Elfenbeini pangamajas Tallinnas; 1898

—1909 raamatupidaja ja prokurist Balti Kaubandus-
ja Tööstuspangas; 1909—21 asedirektor Union Panga
Tallinna osakonnas; 1921. aastast alates oli tegev
prokuristina A/S. G. Scheel ja Ko pangas. Kadu-
nuga varises murda suurte kogemustega pangandus-
tegelane.

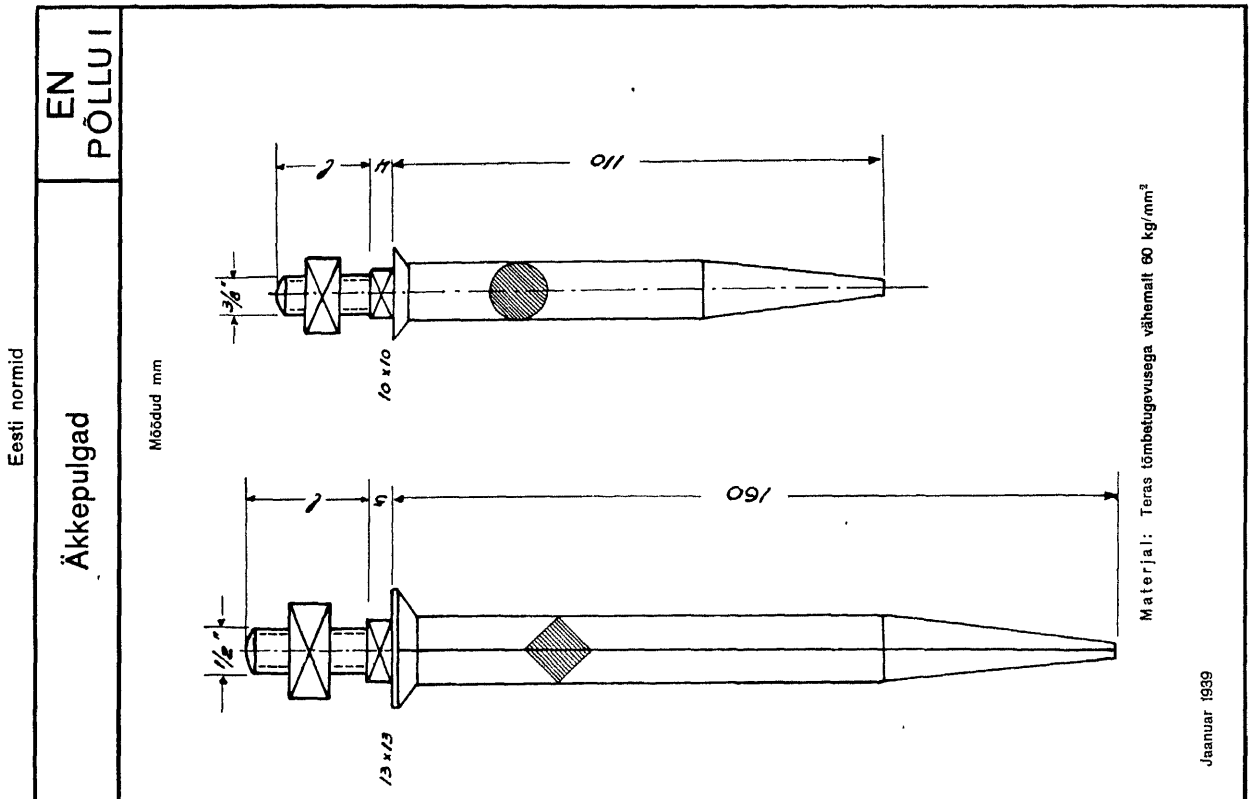
Ratsionaliseerimise Komitee otsuseid.

Otsus nr. 11.

Põllutööriistade ja -masinate osade
normeerimiseks.

Ratsionaliseerimise Komitee poolt 12. det-
sembril 1938. a. vastu võetud ja majandusministri
poolt kinnitatud otsus äkkepulkade (EN —

Põllu 1), põllurullirõngaste (EN — Põllu 2), kultu-
vaatori pii, pii otsa ja kinnitamise (EN — Põl-
lu 3), vilja- ja rohuüidumasina tera (EN —
Põllu 4) ja hobuadra noa (EN — Põllu 5) nor-
meerimiseks avaldatakse teadmiseks ja täitmiseks
järgmiselt:

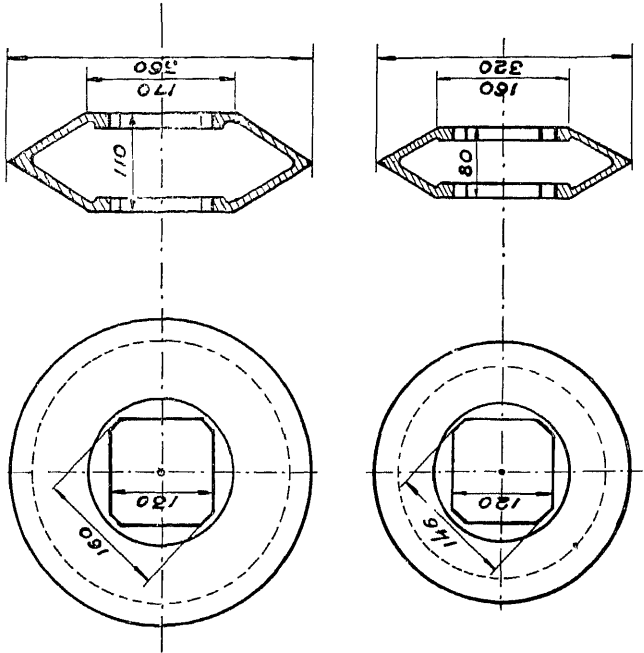

Eesti normid

EN
PÖLLU 2

Pöllumulli rõngad

Mõõdud mm

Materjal: Malm

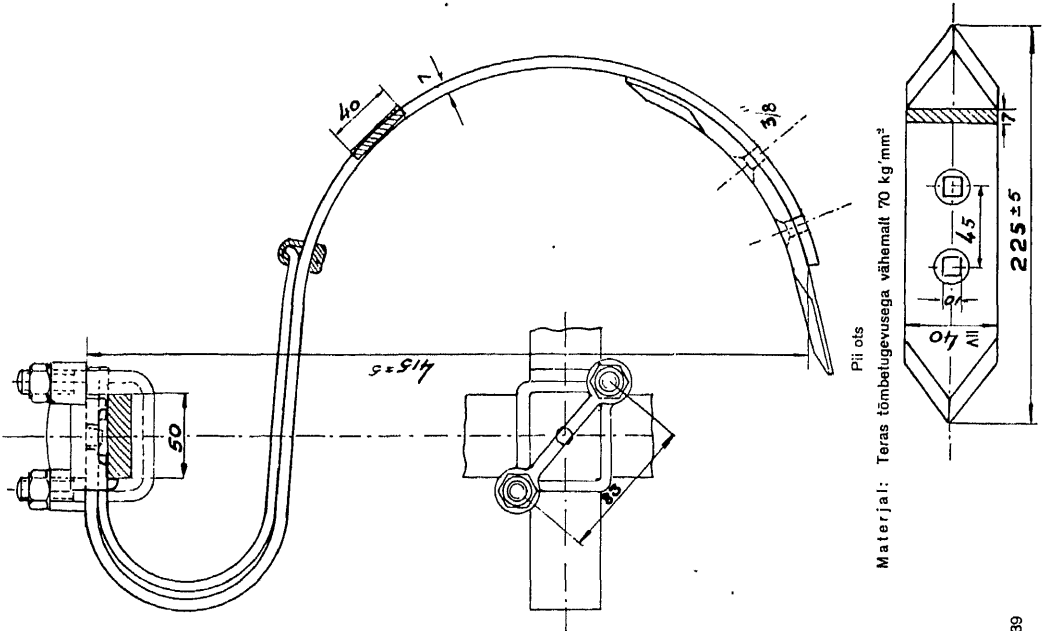
Jaauar 1939

Eesti normid

EN
PÖLLU 3

Kultivaatori pii, pii ots ja kinnitamine

Mõõdud mm

Pii ots

Materjal: Teras tõmbetugevusega vähemalt 70 kg/mm²

Jaauar 1939

Majanduslikke teateid kodu ja välismaalt

Nõupidamine majandusliku kutseoskuse asjus.

Haridusministeeriumis peeti neil päevil veel kord erinõupidamine praegu Riigivolikogus arutusel oleva majandusliku kutseoskuse seaduse üle. Nõupidamisel Kaubandus-tööstuskoja esindaja kordas veel kord koja seisukohta käesolevas küsimuses, seejuures peamiselt kaitses eksamate vabatahtlikkuse printsiipi, mis ka Ühistegevuskoja, Eraettevõtete Ametnikkude Koja ja Majandusministeeriumi esindajate toetust leidis. Ainult mõne üksiku alla suhtes kaldusid arvamised selle poole, et kutsetunnistuse nõuet sunduslikuks teha. Kuid ka kõik teised nõupidamisest osavõtjad pooldasid küsimuse lahendamist võimalikult avaralt. Nõupidamise tulemused tehakse teatavaks ka Riigikogu vastavaile komisjonidele.

Heeringa suurmüügis kavatsusel kindlam korraldus.

Möödunud aasta lõpp-päevil pidasid heeringa suurmüügiaride esindajad Kaubandus-tööstuskojas omavahelise nõupidamise, kus peamiseks arutusaineks oli heeringamüügi aja- ning asjakohane korraldamine. Heeringakaubanduses ei ole meil veel pääsnud kehtivusele kindlad tavad (kombed), vaid üksikud suurmüügiarid talitavad igati omaette „oma tavade või kommete“ kohaselt. Säärane asjaolu tekitab sageli väärarusaamist ostjaskonnas ja loob sageli olukorra, mis ei ole soodus ei kaupmehele ega tarbijale. Lätis on see küsimus juba 1932. a. peale teisiti korraldatud. Nimelt on seal suurmüügiaride poolt üldist tummustamist leidnud kindlad tavad, millest kaupmeeskond kinni peab ja millised ka ostjaskonnale on teatavaks tehtud. Seda on meilgi tarvis, et vältida asjataid arusaamatusi.

Nõupidamisel mängiti üles meil maksuvusele olevad heeringasuurmüügi tavad ja otsustati need saata Kaubandus-tööstuskojale registreerimiseks ning kodifitseerimiseks üldisse tavade sarja.

Puuviljaimportööride nõupidamine.

Viimasel ajal on palju kõneainet tekitanud välismaalt imporditud puuvilja hinna küsimus, kus isegi ajaleheveengudel on tehtud etteheiteid puuviljakauplejatele liigse vahelkasu pärast.

Selle küsimuse lähemaks selgitamiseks peeti Kaubandus-tööstuskoja algatusel 12. jaanuaril s. a. kojas puuviljaimportööride nõupidamine.

Nõupidamisel, millest võttis osa ligi paarkümmend puuviljaimportööri, leiti, et kauplejatele tehtud etteheited on põhjendamatud, ja valiti viieliikmeline komisjon, kes töötab välja üksikasjalise puuviljahindade kalkülatsiooni Majandusministeeriumile esitamiseks.

Eesti kalevivabrikud esinevad Leipzigi kevadmessil.

Rahvusvaheline Villatöösturite Organisatsioon on pöördunud Üleriikliku Tekstiiltöösturite Ühingu villatöösturite sektsiooni poole ettepanekuga võtta osa Leipzigi kevadmessist kümne muustrilise kollektsiooniga, mis sisaldaks kolme meetri pikkusi puhtvillaseid riideproove, millede efektlõngade sisaldus on vaid 8%.

Mustrite kollektsioon kõigi osavõtjate maade kohta koostatakse Londonis. Eesti üheksa kalevivabrikut, kes on koondunud ÜTÜ-sse, on otsustanud omalt poolt saata meie kvaliteetkaupadest kümme nõutavat mustrit. Mustrite kollektsioon koostatakse nõnda, et iga vabrik oleks esindatud ühe muustriga.

Rahvusvaheline Villatöösturite Organisatsioon, kelle liikmeks on Eesti kalevivabrikud juba neljandat aastat, koondab villa ja kalevit tootvaid riike üle kogu maailma. Leipzigi kevadmessist osavõtus on Rahvusvaheline Villatöösturite Organisatsioon viimud läbi üheväärsuse põhimõtte ja annab esitatavas koguväljapanekus igale maale, suurusest hoolimata, ühesuuruse kollektsiooni.

Balti riikidest on Eesti aimsana Rahvusvahelise Villatöösturite Organisatsiooni liige.

Kaitse ennast!

Eesti Töölise Kindlustusühing hakkab välja andma oma häälekandjat.

Eesti Töölise Kindlustusühing hakkab käesoleva aasta jaanuarikuust alates välja andma oma häälekandjat „Kaitse ennast!“ Ajakiri hakkab ilmuma iga kuu ja vastutavaks toimetajaks on E. Töölise Kindlustusühingu direktor H. K o l t s.

Ajakirja eesmärgiks on olla propagandavahendiks tööõnnetuste vältimise võitluse laiemale alusele viimisel. Ajakiri toob praktilisi näpunäiteid, kuidas eraalgatuslikul teel käitistes organisatsioonide tööõnnetuste tõrjet, missuguseid vahendeid kasutada tööõnnetuste arvu vähendamiseks, annab ülevaateid, mis on sel alal tehtud välismaadel, toob muude maade tööõnnetuste

vältimise plakatite kujutusi, tööõnnetuste statistikat, märkmeid vajalisest kirjandusest jne.

Ajakirja levitatakse tasuta Eesti Tööliste Kindlustusühingu liikmete keskel.

Ungari saatkond

teatab, et Viini arbitraažiga Ungarile tagasi-antud maa-alad moodustavad Ungari tolliterritooriumi integraalse osa ja et seepärast Ungaris kehtivad eeskirjad kaupade liiklemise kohta tullevad kohaldamisele ka nende maa-alade suhtes.

Sellist järgneb, et nende riikide, kellega Ungari on sõlminud kaubanduslikud kokkulepped kontingentide alusel, eksport, mis läheb uuesti ühendatud territooriumidele, arvatakse kontingendi sisse, mida Ungari on sellele riigile annud.

Vastupidi, kaubad, mis sellame riik ostab uuesti ühendatud territooriumilt, kuuluvad arvestamisele sellesse kontingenti, mis on antud Ungarile.

Mandžukuo väljaveomaana.

Eesti konsulaat Harbiinis teatab, et Eestist Mandžukuoosse väljaveoartikleina võiksid kõne

alla tulla masinad (eriti mootorid), poolvillane riie, kalakonservid, paber ja põlevkivioli.

Stipendiume Inglise ülikoolides õppimiseks.

Briti saatkond teatab, et 1939. a. antakse välja stipendiume eesti majandusteaduskonna üliõpilastele ja ülikooli lõpetanud isikuile Inglise ülikoolides õppimiseks. Stipendiumi suurus on Kr. 4500.—. Vastavad stipendiumid jagunevad järgmiselt:

a) Stipendium ülikooli lõpetanud isikuile antakse mees- ja naissoost isikuile; õppeaine valitav. Kandidaerijad peavad omama Eesti ülikooli lõpptunnistuse, peavad valitsema kiõllaldiselt inglise keelt ning olema võimelised uurimistöö tegemiseks valitud aines.

b) Stipendium majandusteaduskonna üliõpilasile. Stipendiumi saamise tingimused on samad kui eelmisel, kuid on maksavad ainult majandusteaduskonna üliõpilastele. Sooviavaldusvormne ning täpsemaid teateid võib saada Briti saatkonnast Tallinnas, Eesti-Inglise Kultuurühingust Tallinnas ja Eesti-Inglise Kultuurühingust Tartus. Sooviavalduste sisseandmise tähtaeg lõpeb 31. jaanuaril 1939. a.

Juubilarid äri- ja ringkondade kaastööliste ridades.

Kunstnik-tarbegraafik Guido Mambergi 25-aastase tegevuse tähistamise puhul.

Jaauanarikuus k. a. täitub 25 aastat kunstnik-tarbegraafik Guido Mambergi (autorimärgi all

G üldiselt tuntud) asumisest eesti kunstilise MAM reklaami alal töötajate esirinda. Algul BER üksinda, hiljem koos teistega on ta suure

G eduga viljelnud selle aja jooksul eesti kunstilise reklaami ala. Õigupoolest on tähelepanud Guido Mambergi teened selle alal rajajana ja rakendajana meie äri- elus, ja kui meie kaupmees- ja töösturkond tänapäeval heidab pilgu oma üha enam kunstimeel- sest maitsest kõnelevalle dekoreerimise ja pakku- mise oskusele, siis võib ta kõikjal selle mitme- kesise tegevuse erialadel leida Guido Mambergi algatatud jälgi.

Tema tööd on selle aja jooksul kasutanud väga suur hulk meie tuntumaid ja suuremaid ettevõteteid kõikidel aladel, samuti riigi- ja oma- valitsusasutused, kõige mitmesugusamad orga- nisatsioonid, ajalehed, ajakirjad jne.

Lugematult suur hulk kuulutusi, etikette, pro-

gramme, prospekte, kirjarahid, plakateid, äri- ja vabrikumärke jne. on valmistatud selle aja jook- sul juubilarid poolt, kusjuures on märkimisväärne, et kõik need tööd kõnelevad heast maitsest ja asjatundlikkusest.

Guido Mambergi sündis 4. sept. 1895 Järva- maal. Varakult kunstiliste huvidega, sai G. Mam- berg oma erialalise põhjalikuma ettevalmistuse peamiselt Kopenhaagenis Kuningliku Daani Kunstiakadeemia kursustel ja kaupmeesteseisuse keskkongressisiooni spetsiaalsel reklaamikur- susel (1919—1923). Ta täiendas oma teadmisi hiljem väga mitmel pool, töötades selle juures ka välismaal. G. Mambergi on võtnud osa silma- paistva eduga tervest reast rahvusvahelistest plakatite ja reklaamikunsti erinäitustest Euroo- pas, Ameerikas ja Aafrikas. G. Mambergi on „Eesti Reklaamklubi“ asutaja ja praegu selle abiesimees.

Kui siinkohal on mõne sõnaga peatunud kunstnik-tarbegraafik Guido Mambergi töö, siis on see tingitud soovist mäletada kimmi ühe ala — reklaami — silmapaistvat ja väga tähtsat osa ärianduslikus käibes.

Heino Tähiste (Georg Graf) 20-aastane töö.

Raamatupidamise teadmiste võimalikult suur levik äriringkondades on äriellule suure tähtsusega. Seepärast on teretulnud kõik need algatused, mis on suunatud raamatupidamise oskuse võimalikult suuremale levitamisele ja tõstmisele. Selles mõttes tuleb tunnustusega kõnelda ka praktilise raamatupidamise kursuste juhataja Heino Tähiste (Georg Graf)

tööst, kelle kursuste pidamise algusest möödus äsja 20 aastat. Selle aja jooksul on üle 2400 isiku nim. kursustel omandanud teadmisi raamatupidamise alal. (Suur hulk neist on saanud teadmised ka äriringkondade teenistusse rakendanud.

Juubillari sulest on ilmunud ka järgmised kaubanduslikud tööd: „Raamatupidamise õpetus“, „Äriline kirjavahetus“ ja „Kaubandusarvutamine“, mis on laialt tarvitamist leidnud.

Äride register

detsembrikuu teisel poolel

Registreeritud uued firmad:

1. Veera Aleksejev, Narva-Jõesuu, Vabaduse 6, söögisaal.
2. Miina Aunapuu, Tallinn, Heina 18, toiduainetekauplus.
3. Kurtna piirituse tehas Herta Coulson, Illuka v., Kurtna as., ärip. Herta Coulson, prokurist Nikolai Luchsinger.
4. Anny Erne puduäri, Tapa, Lai 12, ärip. Anna-Mathilde Erne.
5. R. Hammass, Rootova v., Korsakova talu, jahuveski, veskipidaja Rudolf Hammass.
6. Aleksander Hani, Laanemetsa v., viljaveski ja villatööstus.
7. E. Heinmets, Peningi v., viljapeksmine, ärip. Ernst-Karl Heinmets.
8. Moe-, pesu- ja pudukauplus „Roka“ Aleksei Hlopotov, Kiviõli, Pikk 14.
9. Hilda Ilves, Tallinn, Aspe 3, pesukoda.
10. Paul Jaanson'i auto-veoäri, Uue-Vändra v., Soova-alt talu.
11. A. Jalgma, Tapa, Pikk 10, raadioaparaatide ja nende osade müük, ärip. Arnold Jalgma.
12. Vilhelm Josephthal, Tallinn, Lai 49—3, käekottide valmistamine.
13. Albert Juksaar, Veriora v., Veriora jaam, restoran.
14. E. Jõesaar, Tallinn, Lõokese 14, toiduainetekauplus, ärip. Emilie Jõesaar.
15. Jaan Jõgi, Suislepa v., Pitsu, segakauplus.
16. R. Kalamees, jalanõudeäri „Tella“, Tartu, Aleksandri 4, ärip. Rudolf Kalamees.
17. Heina- ja kaerakauplus A. Karm, Tallinn, Uus-Tatari 14, ärip. Anette Karm.
18. J. Karp, Iisaku v., Tartu mnt. 15, segakauplus, ärip. Julius Karp.
19. S. Kastanje, Tallinn, K.-Ameerika 10, villase riide valmistamine, ärip. Sinobija Kastanje.
20. M. Kastru, Tallinn, Alberti 12, koolitarvete- ja mänguasjadekauplus, ärip. Marie Kastru.
21. Alma Kiyine, Nõmme, Valdeku 72, liha-kauplus.
22. „Estotekstill“ U.-ü. Kudumise- ja niiditööstus Jakob Klompus ja Ko, Tallinn, Tatari 29; bareti- ja niiditööstus; usaldusühing, täisosanik Jakob Klompus, ühingu osakapital Kr. 2500.—
23. Viktor Krjukov, Tallinn, Lai 23—2-a, isoleerimise tööd (katlad ja torud).
24. M. Käsebier, Viljandi, Puiestee 8, maalritöö, ärip. Martin Käsebier.
25. Artur Lagus, Tallinn, Tondi 28, majapidamistarvete-, kosmeetika- ja värvikauplus.
26. Kaubanduskontor Jaan Laidna, Tallinn, Hariduse 13, import (raadioaparaadid ja liiklemisvahendid).
27. Klarissa Leeman, Adavere as., Adavere v., segakauplus.
28. Jaan Leibur, Laiksaare v., Nepste talu, auto-veoäri.
29. H. Leosk, Kuigatsi v., Priipalu, talurahvatarvete-kauplus, ärip. Herta Leosk.
30. Jaak Lepik, Jahuveski, Abja v., Töötsimõisa talu.
31. Ekaterina Levy, Tallinn, Pärnu mnt. 42, toiduainetekauplus.
32. Martin Lienthal, Mäo v., Palu as., raadio ja jalgrataste müük Eesti Vabariigi piirides.
33. Sophie Luts, Vaivara v., Sillamäe, einelaud.
34. Marie Makko, Tallinn, Pärnu mnt. 86, toiduainetekauplus.
35. G. & M. Mandel, Järva-Jaani alevik, Jaani 3; segakauplus; täisühing, täisosanikud Gustav Mandel ja Marie Mandel, ühingu osakapital Kr. 1000.—
36. Oskar Manni, Haapsalu, Mihkli 3, plekisepatöökoda.
37. O. Maripuu, Tallinn, Koidu 23, jalanõudekauplus, ärip. Otto Maripuu.
38. J. M. Maslianski, Tallinn, Liivalaia 85, puuhoov, ärip. Jechiel-Michel Maslianski.
39. Matvei Maspanov, Mustvee, Pihkva 50, segakauplus.
40. Leena Meier, Tapa Pikk 19, toiduainetekiost.
41. Udo Mihkra, Rapla v., Rapla alevik, õlleladu.
42. Madis Miller, Keila, Raekoja pl. 9, kella-sepaäri.
43. Alma Milli, Nõmme, Põllu 39, silmkudumisetööstus.

44. Sarja jahuveski P. Männik, Abja v., veskipidaja Peeter Männik.
45. J. Nurmekask, Tallinnas, Kreutzvaldi 8, puuviljakauplus, ärip. Johanna Nurmekask.
46. Artur Ohlau, Tallinn, Trepil 1, liha-kauplus.
47. A. Oja ja V. Taavistu, Orajõe v., Ranna k., jahuveski; täisühing, täisosanikud Arnold Oja ja Voldemar Taavistu; osakapital Kr. 2.000.—
48. Karl Osolin, Kehra, söögisaal.
49. Voldemar Pahlk, Tallinn, Narva mnt. 12, isiklik agent.
50. A. Palginõmm, Tallinn, Pärnu mnt. 42, kirjutusmaterjali- ja paberikauplus, ärip. Ants Palginõmm, tema loomulik eestkostja — ema Katta Palginõmm.
51. Linda Peetjärv, Kuressaare, linna pargis, restoran.
52. Helene Pihlakas, Tallinn, Saiakang 2, maiustuste müük.
53. Arnold Preimann, Tallinn, Sakala 28, liha-kauplus.
54. August Putnik, Vana-Kariste v., Saapakülas, segakauplus.
55. Ferdinand Pärn, Pala v., veovoori-ettevõtte
56. Raadiotehas „Heli“ A. Raag, Tallinn, Raudtee 13—11, ärip. Artur Raag.
57. L. Roos, Valga, Vabaduse 12, segakauplus, ärip. Lydia Roos.
58. L. Russakov, Kose v., Ust-Žerdjanka k., toiduainetekauplus, ärip. Leonti Russakov.
59. Joh. Saar, Pühajärve v., Soekõrtsi t., segakauplus, ärip. Johannes Saar.
60. A. Saller, Tallinn, Liiva 16, toiduainetekauplus, ärip. August Saller.
61. Vennad F. & K. Sassi Puutööstus, Tallinn, Kopli 38; täisühing, täisosanikud Ferdinand Sassi ja Karl Sassi, ühingu osakapital Kr. 5.000.—
62. Mehaaniline jalanõudetööstus M. Schein, Tallinn, Tulika 11, ärip. Menasse Schein.
63. Juuksetööstus „Ariadna“ J. Siigur, Tallinn, Tartu mnt. 7, ärip. Johann Siigur.
64. „Ekas“ puutööstus A. Siniväli, Tallinn, Raudtee 29—12, puust majapidamistarvete tööstus, ärip. August Siniväli.
65. Soome, Aegviidus, Lehtse v., liha-kauplus, ärip. Salme Soome.
66. J. Soots, Tallinn, Volta 24, toiduainetekauplus, ärip. Jaan Soots.
67. Osv. Stuttenmeister, Tallinn, Rulkoviuse 19, mööblitööstus, ärip. Osvald Stuttenmeister.
68. Juuksetööstus „Eha“, omanik Olga Säask, Kuressaare, Lossi 7.
69. V. Tammerik, Nõmme, Haava 17, toiduainetekauplus, ärip. Valter Tammerik.
70. J. Tamuri, Narva, raudteejaam, einelaud alkohooliliste jookide müügiga, ärip. Juhan Mardi pg. Tamuri, prokurist Juhan Juhani pg. Tamuri.
71. Aleksander Tomingas, Koonga v., Ella-maa, segakauplus ühes õlle- ja viinamüügiga.
72. Salme Toos, Vao v., Väike-Maarja, pudukauplus.
73. Mihkel Torm, Pärnu, Muuli 2, toiduainetekauplus.
74. Jaan Tuberg, Tapa, Lai 8, metsäilestötamine.
75. L. Turja, Tallinn, Pärnu mnt. 40, valmis-kleitide äri, ärip. Leida-Marie Turja.
76. G. Uuesoo, Tallinn, Tartu mnt. 18, pudukauplus, ärip. Gerta Uuesoo.
77. V. Uusmets, Valga, Kuperjanovi 1, vööri-äri, ärip. Verner-Johannes Uusmets.
78. R. Wahlhof, Nõmme, Vabaduse pst. ja Kõla tn. nurgal, ajalehtede ja puuvilja kiosk, ärip. Robert Wahlhof.
79. Arnold Vanderer, Tallinn, S.-Kloostri 18, linnaseekstraktitööstus.
80. J. Veski, Kuigatsi v., Priipalu al., talurahvatarvetekauplus, ärip. Johannes Veski.
81. N. Viiraja, Nõmme, Kaevu 15, toiduainetekauplus, ärip. Natalie Viiraja.
82. J. Visnapuu, Tallinn, Lauupeo 10—6, ehitustööd, ettevõtja Jaan Visnapuu.
83. Sillamäe apteek, mag. J. Vodja, Vaivara v., Sillamäe alevik, ärip. Johannes Vodja.
84. Jahukauplus H. Vösand, Tapa, Suurturg 1, teraviljasaaduste müük, ärip. Herbert Vösand.
85. Jalanõudetööstus „Amov“ A. Väätt, Tallinn, Videviku 16, ärip. August Väätt.
86. J. Üürike, Vigala v., põllusaaduste ost-müük, ärip. Jaan Üürike.

M. TREUMANN

Koloniaalkaubad

En gros

En detail

Tartu 10

Sakala 1

Tel. 304-48

Registreeritud muudatused:

1. Anna Allak jätkab äritegevust, avades Tallinn, Trep'i 2, toiduainetekaupluse firma all „Anna Allak“.
2. A.-S. Eesti Turbatööstused, Tallinn, Tatari 1, juhatuse liikmeks valitud August Tuhk.
3. Siid- ja mööbliriidetööstuse A.-S. „Eestisiid“, Tallinn, Viru 5, lahkunud juhatuse liige Apollon Verner, juhatusse valitud Leo Koževnikov.
4. Liisa Hamburg jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Tsemendi 8, toiduainete- ja piimakaupluse firma all „L. Hamburg“.
5. Eugen Jakenfeldti perekonnanimeks „Vellend“ ning tema Pärnus, Kuressaare mnt. 74, asetseva toiduainetekaupluse firmaks „Eugen Vellend“.
6. Johannes Karm jätkab äritegevust, avades Tallinn, Kungla 8, toiduainetekaupluse firma all „J. Karm“.
7. „Home“ E. Kartus & J. Tuuling, Tallinn, Niguliste 6, osakonnad Pärnus, Vilmsi 14 ja Tallinn, Paldiski mnt. 25, riiete pressimise, puhastamise ja värvimise tööstus; täisosaniku Johannes Tuulingu perekonnanimeks „Tuuling“ ning ettevõtete firmaks: „Home“ F. Kartus & J. Tuuling.
8. Voldemar Kiho lõpetanud pruugitud asjade kauplust Tallinnas, Vene 1; toiduainetekauplust Tallinn, Koidu 64, peab edasi.
9. August Kraam lõpetanud Tallinnas, Allika 14, lihakaupluse ja avanud lihakaupluse Tallinn, Toom-Kuninga 24, firma all „Aug. Kraam“.
10. M. Männil & Ko, Tallinn, Pikk 13, täisosaniku Martin Männili eesnimeks „Mart“.
11. Eduard Neumann'i talurahvatarvetekaupluse asukohaks Laanemetsa v., Koiküla as. (enne V.-Antsla v.).
12. Johannes Ojari (end. nimi Normann) jätkab äritegevust, avades Kohila v. Kohila alevikus lihakaupluse firma all „J. Ojari“.
13. „Männikuld“ Ed. Papp ja Ko, Vana-Antsla v. Piiri vahtkond, lepingühingust osanikud Eduard Tõugjas ja Valter Orgel lahkunud, osanikuna juure tulnud Eduard Liima.
14. Salme Palu perekonnanimeks „Lepp“ ning tema Tallinn, Linda 6, asetseva toiduainetekaupluse firmaks „Salme Lepp“.
15. Saima Piirik jätkab äritegevust, avades toiduainete- ja piimakaupluse Tallinnas, Katusepapi 15, firma all „Saima Piirik“.
16. Arti Premani ees- ja perekonnanimeks ning tema Tallinnas, Magasini 13-a, asetseva lihakaupluse firmaks on „Alli Paimre“.
17. Kaubandus-tööstus A.-S. Jaak Puhk ja Pojad, Tallinn, Põhja pst. 21, põhikiri muudetud, põhikapital suurendatud Kr. 1.000.000-ni.
18. Erna Sabolotny lõpetanud Narvas, Posti 57, pagariäri ja -tööstuse ja Posti 67 pagariäri; Rakveres, Laada 35, avanud toiduainetekaupluse firma all „E. Sabolotny“.
19. A. Schapiro & Ko, Tallinn, Estonia pst. 13, en-gros nahakauplus, täisosaniku Feige Schapiro perekonnanimeks on „Jacobson“.
20. Väliskaubanduse kontor A. Selling & Ko, Tallinn, Vene 11, leping muudetud.
21. Arnold Sommer avanud Uulu vallas segakaupluse; tema kellasepaäri asukohaks Pärnu, Kalevi 35 (enne Laidoneri 11), mõlemate ettevõtete firmaks on „Arnold Sommer“.
22. Johannes Tibo, Türi, Koidula tän., jätkab äritegevust ehitustööde ettevõtjana firma all „Joh. Tibo“.
23. Puutööstuse aktsiaselts „The Timber Company“ juhatuse asukohaks Tallinn, Vabadusväljak 7—2 (enne Tartu, Sõbra 56), põhikiri muudetud.
24. Aleksander Turau lõpetanud parvetustööd ja metsatööstuse. Laualadu Narvas, Joaoru 26, ja saeveski Gorodenko külas peab edasi firma all „A. Turau“.
25. Kaarel Tõniste toiduainetekaupluse asukohaks Pärnu, Suur-Kuke 9 (enne Tallinna mnt. 15).
26. Jakob Vall jätkab äritegevust, avades Koio-la vallas jahuveski koos lina kolkimise ettevõttega firma all „Tilsi vesiveski Jakob Vall“.

Firma tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. „Kivinõu“ Blumer & Ko, Tallinn, Välja 12, savitööstus.
2. Leida Elias, Tallinn, Katusepapi 26, liha-kauplus.
3. Ivan Gradov, Zagrivje küla, ehitustööd.
4. Herodes'e saeveski, Tallinn, Viljandi 9.
5. Mihkel Hüttimäe, potisepatööde ettevõtja, Tallinn, Alberti 11—1.
6. Arthur Jürvetson, Pärnu, Kalevi 35, moeäri.
7. Larissa Kaur, Tallinn, Tsemendi 8, toiduainete- ja piimakauplus.
8. Eestimaa liikumata varanduste ekspluateerimise selts Koch ja Ko, Tallinn, Vabadusväljak 7.
9. J. Kruuser, Tallinn, Kanarbiku 7, toiduainetekauplus.
10. Minna Kõrts, Tallinn, Pärnu mnt. 86, toiduainetekauplus.
11. P. Kõrge, Tallinn, Kauba 28, toiduainete- ja piimakauplus.
12. A. Kullerkupp, Tartu, Riia 75, raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplus.
13. Aleksandra Kusmina, Vasknarva küla, Jaama 49, segakauplus.
14. Maria Künnapas, Pärnu, Tallinna mnt. 1, omakäsitöö- ja pudukauplus.
15. Maie Kärner, Tallinn, Soo 10, toiduainetekauplus.
16. Milde Laisaar (endine perekonnanimi Kivi-berg), Aaspere v., Läsna k., segakauplus.
17. R. Landesén, Tallinn, Kaarli pst. 9—3, agentuur.
18. Seebitööstus „Hasso“ J. Leppik, Tallinn, Pronksi 1.
19. Elfriede Linnabet, Türi, Koidula 29, toiduainetekauplus.
20. Rudolf Lunter, Tallinn, Liivalaia 79, mööblitööstus.

21. L. Mednikov, Tallinn, Hermani 12, maalritööde ettevõte.
22. Miina Multer, Tallinn, Lõokese 14, toiduainetekauplus.
23. Anna Määrman, Tallinn, Herne 11, puuhoov.
24. V. Nesterov, Tallinn, Hobuse 2/2, esindused.
25. Ines Nestved, Nõmme, Raudtee 23, pudukauplus.
26. Lydia Nõmm, Koonga v., Ellamaa, segakauplus ühes õlle- ja viinamüügiga.
27. Juuksetööstus „Ariadna“, M. Odin, Tallinn, Tartu mnt. 7.
28. Tehnikabüroo Hermann Oesterlein & Ko, Tallinn, Vabadusväljak 7.
29. J. Oidram, Velise v., Kohtra k., isiklik agent põllutööriistade ja jalgrataste müügi alal.
30. A. Pakker, Nõmme, Pärnu mnt. 144—1, maalritööde ettevõte.
31. H. Papp, Tallinn, Luise 22, toiduainetekauplus.
32. B. Pihlakas, Tallinn, Katusepapi 15, toiduainetekauplus.
33. Paul Preeks, Pada v., Kabala, lihakauplus.
34. Juhan Päärson, Kilingi-Nõmme, Kiriku 27, mööblitööstus.
35. Eesti puueksport N. Ring ja A. Ogints, Tallinn, Tatari 21-b (enne Lauupeo 1).
36. Järva-Jaani Kaubandusühisus „Osa“ J. Roosileht ja Ko, Järva-Jaanis, Võhmuta v.
37. V. Ruben, Tallinn, Kopli 8, puuvilja- ja maiustustekauplus.
38. Kaubanduskontor „Terasking“ P. Skribanovitz, Tallinn, V.-Posti 8.
39. Sorkin & Frischer, Tallinn, Endla 45, kunstsarvest esemete tootmine.
40. Sigrid Strauch, Tallinn, Rüütli 2—3, kaubanduskontor.
41. E. Suuder, Tallinn, Tartu mnt. 8, kübaraäri.
42. J. Toomingas, Kuressaare, Tallinna 6, kalade ja muude ainete ülesost ja edasimüük.
43. Eduard Treier, Tallinn, Alberti 13—1, maalritööd.
44. „Plastika“ Kunstainete press- ja prittööstus R. Uritam & Ko, Tallinn, Tartu mnt. 45.
45. Ivan Varik, Petseri, Poska 1, tee- ja söögi-maja.
46. „Amov“ A. Väärt ja O. Maripuu, Tallinn, Videviku 16, jalanõudetööstus.
47. Hella Üksi, Viitina v., Viitina as., segakauplus.

„Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ tellijatele

Kolmteistkümme aastat ilmus „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ endise tellimishinnaga, olgugi et selle aja jooksul ajalehtede ja ajakirjade tellimishindu mitu korda tõsteti küll paberihinna tõusu, küll trükitööde kallinemise tagajärjel.

Läinud aastal reguleeriti uuesti trükitööliste palku, kõrgendades neid tunduvalt, mille tagajärjel pandi maksma uus trükitööde tariif 1. oktoobrist l. a.

Kõige selle tõttu oleme sunnitud „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ tellimishinda 1. jaan. 1939. a. tõstma senise kr. 2.50 asemel **kr. 3.50 peale aastas** ja kr. 1.50 pealt **kr. 2.— peale pool-aastas**, kusjuures ilmumise sagedus, kaust ja lehekülgede arv jääb endiseks.

Austusega

**„KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATAJA“
TOIMETUS**

A.-S. „EESTISIID“

Aktiva.	Bilanss 31. detsembril 1937.	Passiva.	
Kassa ja jooksvad arved	34.962.03	Põhikapital	200.000.—
Vallasvara	223.728.49	Tagavarakapital	103.149.31
Deebitorid	106.575.92	Amortisatsioonikapital	125.330.40
Saadud vekslid	101.536.06	Ettevõtte ratsionaliseerimiskapital	30.000.—
Materjalid ja poolvalmis kaup	200.863.61	Kreeditorid	53.812.95
Kaubad	575.373.20	Maksuvekslid	60.391.95
Tagatised	57.748.50	Kohustused aktsionäridele	300.000.—
Üleminevad summad	8.370.95	Äriteenijate vanusetasu	12.871.50
		Depoovekslid, tagatised ja maksud	340.696.—
		Üleminevad summad	14.617.01
		Kasu	68.289.64
	<u>1.309.158.76</u>		<u>1.309.158.76</u>

Deebet.	Kasud ja kahjud 31. detsembril 1937.	Kreedit.	
Amortisatsioon	23.280.15	Müügi ja tööstusarvete resultaadid	339.252.82
Juhatuses tasu	28.072.40	Mitmesugused	5.074.11
Maksud	210.670.89		
Mitmesugused	14.013.85		
Kasu	68.289.64		
	<u>344.326.93</u>		<u>344.326.93</u>

Toiduainete turg

London. 6. I

Bacon, kaal 112 Ingl. naela

Iiri	sh. 95/—100/—
Daani	„ 100/—
Hollandi	„ 97/—
Eesti	„ 91/—
Rootsi	„ 97/—
Poola	„ 91/—

6. I. **Nisu**, kaal — 496 Ingl. n. = 225 kg

Northern Manitoba	sh. —
Rosario Santa Fe	„ —

Jahu, kaal — 440 Ingl. n. = 63,5 kg

Good Canadian	sh. 12/—
-------------------------	----------

Odrad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg „ 6/6

Kaerad, „ „ „ „ = 50 kg „ 6/6

Linad, cif per tn.

Livonian, Basis Risten	£ 78/—
Tows Soviet	„ 78/—

Manchester. 6. I 1939

Või.

Eesti	sh. 127/— — 129/—
Läti	„ 127/— — 129/—
Soome	„ 138/— — 140/—
Rootsi	„ 138/— — 140/—

Daani	sh. 145/—148/—
Uus-Meremaa, finest	„ 122/—
„ „ first	„ 119/—

Hamburg. 6. I

Nisu.

Sisemaa, 50 kg eest	—
Manitoba I, cif 100 kg eest term.	—
Hard Atlantic	\$ 3.18

Rukis, 1000 kg eest.

La Plata, Hamburgis	sh. —
„ „ Amsterdamis	„ —

6. I. **Suhkur**.

Toores	sh. —
Belgia	„ 7/7 ¹ / ₂
Tšehhi	„ 7/6
Poola	„ 7/6
Hollandi	„ 7/9

6. I. **Riis**, Burmah II. Rmk. 10.50

Või, Berliinis.

Deutsche Markenbutter	Rmk. —
Feine Molkereibutter	„ —
Molkereibutter	„ —
Landbutter	„ —
Kochbutter	„ —

Välisbörsid

	L O N D O N										
	29. XII	30. XII	31. XII	1. I	3. I	4. I	5. I	6. I	7. I	9. I	10. I
Frank . . .	177.01	176.84	176.75	176.76	176.63	176.60	176.63	176.65	177.28	177.26	177.15
Dollar . . .	4.6596	4.6528	4.6440	4.6350	4.6281	4.6343	4.6356	4.6128	4.6762	4.6734	4.6731
Rootsi kr. . .	19.425	19.420	19.420	19.417	19.417	19.41	19.422	19.422	19.423	19.422	19.422
Daani kr. . .	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400
Norra kr. . .	19.902	19.901	19.902	19.901	19.901	19.902	19.902	19.902	19.902	19.902	19.902
Saksa mrk. . .	11.625	11.600	11.570	11.555	11.540	11.555	11.555	11.577	11.660	11.665	11.655
Soome mrk. . .	226.78	226.78	226.78	226.78	226.78	226.78	226.80	226.78	226.78	226.80	226.80
Floriin . . .	8.5681	8.5543	8.5362	8.5268	8.5106	8.5237	8.5331	8.5350	8.5925	8.5900	8.5912
Liira . . .	88.59	88.47	88.25	88.15	87.99	88.05	88.15	88.23	88.85	88.81	88.77
Helveetsia fr. . .	20.642	20.622	20.597	20.55	20.487	20.520	20.532	20.565	20.697	20.685	20.662
Tšehhosl. kr. . .	135.81	135.56	135.37	135.25	135.87	135.00	135.31	135.37	136.12	136.12	136.—
Belga . . .	27.635	27.625	27.575	27.505	27.445	27.485	27.505	27.515	27.675	27.677	27.645
Peseeta . . .	100 —	100.—	100 —	100 —	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—	100 —	100.—
Silling . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slott . . .	24.68	24.62	24.62	24.59	24.50	24.46	24.50	24.56	24.68	24.68	24.68
Pengö . . .	23.62	23.62	23.50	23.50	23.62	23.50	23.62	23.62	23.62	23.62	23.62
Latt . . .	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25
Eesti kroon . . .	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Litt . . .	2.—0	28.00	28.00	28.00	28.00	28.00	28.00	28.00	28.00	27.37	27.37
Tšerv. . .	24.70	24.66	24.63	24.59	24.52	24.55	24.59	24.62	24.78	24.78	24.78
Höbe p. u. . .	19 ¹⁵ / ₁₆	20—	20 ¹ / ₁₆	—	20 ¹ / ₈	20 ¹⁵ / ₁₆	—	—	20 ⁵ / ₁₆	20 ⁵ / ₁₆	20 ⁵ / ₁₆
Kuld " " . . .	149 sh.	149 sh.	149 sh.	—	150 sh.	150 sh.	150 sh.	149 sh.	148 sh.	148 sh.	149 sh.
Plaat. " " . . .	1/2 d.	5/2 d.	7 1/2 d.	—	1/2 d.	5 d.	1 d.	6 d.	9 1/2 d.	7 1/2 d.	—

	B E R L I N										
	29. XII	30. XII	31. XII	2. I	3. I	4. I	5. I	6. I	7. I	9. I	10. I
Naelsterling . . .	11.630	11.600	11.575	11.560	11.550	11.525	11.550	11.595	11.650	11.660	11.635
Frank . . .	65.7	65.55	65.50	65.45	65.40	65.30	65.40	65.55	65.75	65.55	65.55
Dollar . . .	2.494	2.493	2.492	2.492	2.492	2.492	2.492	2.492	2.492	2.492	2.492
Rootsi kr. . .	59.86	59.86	59.58	59.61	59.46	59.33	59.46	59.69	59.96	60.01	59.88
Daani kr. . .	51.92	51.79	51.68	51.61	51.56	51.75	51.56	51.76	52.01	52.05	51.94
Norra kr. . .	58.43	58.28	58.16	58.08	58.03	57.90	58.03	58.25	58.53	58.58	58.46
Soome mk. . .	5.125	5.110	5.105	5.095	5.090	5.080	5.090	5.110	5.135	5.140	5.130
Floriin . . .	135.60	135.55	135.55	135.58	135.53	135.43	135.43	135.43	135.54	135.60	135.60
Liira . . .	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Helveetsia fr. . .	56.50	56.50	56.50	56.50	56.50	56.50	56.50	56.50	56.50	56.50	56.50
Tšehhosl. kr. . .	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600
Belga . . .	42.03	42.03	41.99	42.02	42.04	42.04	42.04	42.03	42.08	42.09	42.08
Latt . . .	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80
Eesti kr. . .	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20
Litt . . .	41.98	41.93	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused

11. I 1939. a.

	Kroonid.		Kroonid
Nisupüül (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):		Poolsõre	100 kg 40.—
„Sampo“	100 kg	Sõre	„ 41.—
„Kungla“	„	Manna	„ 41.—
„Kalev“	„	31.— Rukkipüül	100kg 18.20—19.50
„Eesti parem“	„	35.— Rukkipüül	„ 26.00—27.00
„Granular“	„	39.— Nisu pehme — sõre	25.00—41.00
		36.— Kaerahelbed	32.—

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros). 11. I 1939. a.

	Kroonid.		Kroonid.
J. Puhk ja Pojad suurveski:		Raudvits	100 kg 26.00—33.—
Jahud: rukki	100 kg 18.20—19.50	Raudplekk	" 29.00—35.—
" " püül	" 26.00—27.00	" tsingitud	" 41.00—46.—
" nisu, pehme—sõre	" 25.00—41.00	Raudtalad	" 19.00—19.50
Kaerahelbed (Herkulo)	1 kg —.32	Teras, talla, ree	" 25.—
A/S. Rotermanni teh.:		" vedru	" 32.—
Jahud: rukki	100 kg 18.50	" valu	" —90.—1.—
" " püül	" 26.50	Malm nr. 2	" 9.—
" nisu, pehme — sõre	" 24.00—41.00	Inglitina	" 460.00—470.—
Nisu	" 22.00—23.00	Seatina	" 40.00—45.00
Rukis	" 16.00—17.00	Vaskplekk, punane	" 180.00—240.—
Kaerad, sööda	" 12.00—13.00	Vaskplekk, valge	" 160.00—200.—
Odrad, toidu	" 16.00—17.00	Tsinkplekk	" 75.00—80.—
Seemned: ristkheina, pun. hil.	" —	Masinaõli,	" 21.00—22.—
Herned, toidu, rohelist	" 21.00—30.00	" Ameerika	" —
Riis, Burmah II	" 46.00—47.00	Mootoriõli, Ameerika	" 38.00—70.—
Kartulitärklis „Supérieur“	" 28.—	" Poola	" —
Siirup, kartuli, 42%	" 31.00—33.00	Autoõli, Ameerika ja Daani	" 42.00—135.—
Glükoos	" 31.00—33.00	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-	
Margariin, kodumaa,	" 69.00—75.00	teõli, tsistern.	1000 kg 65.00—70.—
Kakao, Hollandi	1 kg 1.80—2.40	Tsilindriõli, Ameerika	100 " 30.00—50.—
" Eesti	" 1.00—2.30	Nafta, Vene	" 12.00—12.50
Kohv, Rio, Santos jne.	" 2.65—3.30	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	" 14.00—15.00
" Kesk-Ameerika sordid	" 4.75—5.75	" Ameerika	" —
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	" 5.60—6.—	Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi-	
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	" 5.00—5.50	tööst. segabensiin, fr. Tallinn, netto ltr.	—32
Sidrunid	kast 25.—26.—	Autobensiin	" —32
Apelsinid	" 25.—	A/Ü. Eesti Kiviõli bensiin, „Estolin“,	
Suhkur, peenike, Inglise	100 kg 45.50—45.75	tsistern. tr. Tall. ühes teedemaks.	" —32—34
" " Poola	" 45.00—45.25	Bensiin, I s., välisbensiin	" —34—35
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun		Peusooda, kodumaa	100 kg 8.50—9.00
" " Irboska ja Narva	" 2.70—2.90	Saebikivi	" 28.50—29.25
" " Saksa, fr. Tallinn	" 2.50—2.70	Värvid, nigros., vees sulav, välism. 1 kg	6.50
" " Vene	" 2.50—2.70	" tsinkvalge, välism.	100 " 39.00—45.—
Heeringad: Šoti „Matties“, I sort tünn	43.00—46.00	" tinavalge,	" 71.00—75.50
" " „Matfulls“	" 44.00—48.00	" ooker,	" 19.00—24.—
Liha, sea, I sort	1 kg 00.60—00.78	Tsement,	
Liha, looma, I sort	" 00.40—00.60	Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	5.85
Ölikoogid, linaseemne	100 kg 14.50—15.—	paberkottides	5.15
Sojatangud	" 14.75	Kriit, pestud	100 kg 4.00
Nisukiid	" 11.—	Kivitorv	" 14.00—22.50
Maapähklikoogijahu	" 15.—	Puutorv	" 20.—
Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg 35.—	Lubi, Tallinn,	1000 33.—
Kivisüsi, auru, fr. Tallinn	" 28.—	" fr. Tamsalu	" 22.—
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr.	1000 kg 50.—	Kips, krohvimise, fr. v. Irboska	" 30.—
Kütteturvas (A/s. „Eesti Turbat.“)	" 10.—	" krohvimise, fr. v. Tallinn	" 42.—
Põlevkivi, netto	" 9.—	Telliskivi, Is., fr. Tallinn	1000 tk. 47.—
Kütteõli, vaadi viisi, netto	100 kg 6.70	Silikaat, I s., fr. vabrik	" 40.—
Raskeõli A. B. C.	" 8.—	Tulitikud, originaalkast (5000	
Estobituumen A. B. C. D. E. F.		toosi)	kast 125.—
" tünnid br.	" 9.75	Tallanahk, Eesti nahast	1 kg 2.30—2.70
Asfalt emulsioon	" netto " 10.25	Tallanahk, Ameerika, I s.	" 2.60—2.90
Asfaltmastiks	" " 5.75	Linaseemneõli	100 kg 59.—
Katuselakk, vaatides,	" br. " 10.25	Värnits	100 kg 59.—
Fenolaat	" netto " 5.25	Piirit., puh., eksp. (ekskl. v.) fob. Tall. hl/alk.	33.00—35.00
Karbolineum „Estokarbolineum“		Paber, rotatstooni	100 kg 23.20
A. B. C. netto	8.75—11.75	Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr. 0.52—0.62
Raualakk, netto	100 kg 16.75	" " Mitkal	" 0.40—0.53,5
Immutusõli D. C., netto	" 7.75—8.75	L a m b a v i l l 15. VIII 36. a.	
Maanteeõli	" 7.00	" I sort	1 kg Kr. 3.55
Viljapuu-karbolineum, netto	ltr 0.30	" II "	" " 2.80
Mootorpetrooleum,	kg 0.15,5	" III "	" " 2.05
Mootornafta	" 0.12,5	V õ i. 9. I 1939. a. Tendents: kindel.	
Diiselnaftha	" 0.12,5	1. sort 1 kg Kr. 1.78, mis on tuln. sisse 2.—8. I 1939. a.	
Putukamürk „Puttox“	" 1.50	L a m b a l i h a 11. I 1939. a.	
Raud, sordi	100 kg 21.50	Eksportitava värskelambaliha hind Tallinna tapa-	
Raud, latt	" 21.50	majades headuse järgi 95—100 senti kg.	

Väärtpaberite kursid

Tallinna börsil 31. XII 1938. a.

Väärtpaberid	Nomin- väärt	Vimane divid.	Tehtud	Ostjad	Müüjad
Kroonides					
1927. a. 7% E. V. välisl. \$	1000	—	—	3800	—
100	—	—	—	1730	—
Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maksm. s. A. B. C. (55 a.) 2.66%	100	—	—	68	71
Majandusmin. rahandus- osakonna pantkirjad:					
seeria D. (20 a.) 2.66%	100	—	—	53	—
" E. (20 a.) 2.66%	100	—	—	57	—
" F. (9 a.) 2.66%	100	—	—	31	—
Pikalaenu Panga:					
pantlehed (20 a.) 6%	5000	—	—	5000	5015
" " 6%	1000	—	—	1000	1003
võlakirjad (20 a.) 5%	5000	—	—	5000	5010
" (5 a.) 5%	5000	—	—	5000	5010
" (5 a.) 4 1/2%	5000	—	—	5000	5005
" (5 a.) 4%	5000	—	—	5000	5000
4% Asunduskapit. võlakirj.	100	—	—	90	—
4% Asundusk. võlakirj., mis antud E. Maap. poolt krediitasutust. nende nõudm. ümberlaenust.	100	—	—	100	—
6% E. Hüpot.-p. pantlehed	100	—	90	90	91
5% E. Maakrediits. pantl.	100	—	95	95	96
5% E. Maakrediits. pantl.	100	—	95	95	96
5% Tall. Immob. pantl. rbl.	100	—	—	3	325
4 1/2% E. Maap. pantl. (7 s.)	100	—	—	100	—
4 1/2% " " (8 s.)	100	—	—	100	—
4 1/2% " " (9 s.)	100	—	—	100	—
Aktsiad:					
Eesti Pank	50	9%	—	65	—
Krediit Pank	50	5%	—	50	—
Pärnu Krediit Pank	50	4%	—	—	—
Tartu Tööstuse Pank, a/s.	50	5%	—	—	—
Balti Puuvilla kehr. ja kud. vabr. a/s	50	3%	—	15	—
Eesti elektrimasin. ehit- tuse a.-s., end. "Volta"	100	8%	—	—	—
"Eesti Union" kindl. a/s.	50	6%	—	50	—
"Ephag" Eestim. rohu- ja apteegikaub. ühing	100	9%	—	—	—
Eestimaa trükikoda a/s.	50	—	18	18	19
"Ilmarine" a/s.	100	—	80	80	81
"Fr. Krull" a/s.	50	8%	—	—	—
"Hansa" kindl. a/s.	50	10%	—	80	—
"Kinnisvara" o/üh.	50	6%	—	50	—
"Kütte Jõud" a/s.	100	—	—	—	—
"Majaomanik" kinnisva- rade kasut. o/ü.	50	7%	53	53	54
"Massoprodukt" a/s.	50	—	—	—	—
"Mootor" o/ü.	50	8%	—	1265	—
Narva Kirjastuseühisus	50	5%	—	—	—
Piirit. puhast. vabr. o/üh.	500	3%	500	499	500
"Polaris" Eesti kindl. a/s.	50	12%	—	—	—
"Port-Kunda" a/s.	50	6%	—	—	—
Põhja kindlustuse a/s.	50	—	50	49	50
Saku õlletehas a/s.	50	3%	—	39	—
G. Siegel a/s.	50	5%	—	55	—
SindiTekstiilvabrikute üh.	50	—	—	—	10
Türi Pab. ja Puup.-v. a/s.	50	—	—	—	—
"Ühiselu" a/s.	50	—	20	20	22
O/ü. "Tarlon"	50	—	50	49	50
Kreenh. Puuvillas. Man. o/ü.	5000	2%	730	730	750
"Eesti Kiviõli" a/ü.	50	—	20	19	20
O/ü. Raadio-Elektrotehn. Tehas "Ret"	100	10%	110	110	115
A/S. Tall. Laevauhisus	50	15%	50	50	51
O/ü. "Elamu"	50	—	50	49	50
A/S. A. Rosenwald & Co.	250	—	300	300	303

Tallinna fondibörsi

kursisedel

		4. I 1939	5. I 1939	7. I 1939	9. I 1939	10. I 1939	11. I 1939
New-York dollar	T. O. M.	— 3.90 3.97	— 3.89 3.96	— 3.7 3.94	— 3.85 3.92	— 3.86 3.93	— 3.86 3.93
London 1 nael- sterl.	T. O. M.	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35	— 18.11 18.35
Berliin	T. O. M.	— 156.55 158.75	— 156.30 158.50	— 155.50 157.70	— 154.80 157.00	— 154.95 157.15	— 154.95 157.15
Berliin (clea- ring) 100 s. riigim.		146.63	146.63	146.63	146.63	146.63	146.63
Helsingi 100 soo- me m.	T. O. M.	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10	— 7.98 8.10
Stokholm 100 root- si kr.	T. O. M.	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60	— 93.40 94.60
Kopenh. 100 daa- ni kr.	T. O. M.	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05	— 80.85 82.05
Oslo 100 nor- ra kr.	T. O. M.	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15	— 90.95 92.15
Pariis 100 prants. fr.	T. O. M.	— 10.21 10.41	— 10.21 10.41	— 10.21 10.38	— 10.18 10.38	— 10.18 10.38	— 10.18 10.38
Amsterd. 100 flo- riini	T. O. M.	— 212.30 215.80	— 211.85 215.35	— 211.— 214.50	— 210.05 213.55	— 210.35 213.85	— 210.25 213.75
Riia 100 latti	T. O. M.	— 71.40 72.50	— 71.40 72.50	— 71.40 72.50	— 71.40 72.50	— 71.40 72.50	— 71.40 72.50
Zürich 100 helv. fr.	T. O. M.	— 88.20 89.60	— 88.00 89.40	— 87.60 89.—	— 87.20 88.60	— 87.35 88.75	— 87.40 88.80
Brüssel 100 bel- gat	T. O. M.	— 65.85 66.85	— 65.70 66.70	— 65.45 66.45	— 65.20 66.20	— 65.30 66.30	— 65.30 66.30
Milaano 100 liirat	T. O. M.	— 20.53 20.88	— 20.50 20.85	— 20.40 20.75	— 20.31 20.66	— 20.34 20.69	— 20.34 20.69
Milano (clea- ring) keskm. kurs.		20.68	20.68	20.68	20.68	20.68	20.68
Praha 100 tšehh. kr.	T. O. M.	— 13.39 13.61	— 13.38 13.60	— 13.34 13.56	— 13.27 13.49	— 13.27 13.49	— 13.28 13.50
Varssav 100 slotti	T. O. M.	— 73.55 75.25	— 73.55 75.25	— 73.30 75.—	— 73.05 74.75	— 73.05 74.75	— 73.05 74.75
Kaunas 100 litti	T. O. M.	— 65.— 66.50	— 65.00 66.50	— 64.75 66.25	— 64.50 66.00	— 64.50 66.00	— 64.50 66.00
Danzig 100 guid- nat	T. O. M.	— 73.55 75.25	— 73.55 75.25	— 73.30 75.—	— 73.05 74.75	— 73.05 74.75	— 73.05 74.75
Kuld puhas üks gr.		—	—	—	—	—	—

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE

31. detsembril 1938. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara:		1. Põhikapital	5.000.000.—
kuld: rahas ja kangides	34.297.782.61	2. Tagavarakapital	1.080.455.23
välisraha	17.293.111.52	3. Jooksvad kohustused:	
2. Vahetusraha	1.155.511.87	a) pangatähed liikvel	51.690.873.—
3. Sisevekslid:		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	11.345.820.07	valitsuse	18.998.299.01
põllumajandusl.	2.020.240.94	pankade	15.991.969.73
metsatööstusl.	28.301.—	teised	2.519.112.66
4. Laenuid:		4. Muud passivad	22.497.500.86
valitsusele	—		
teistele *)	16.218.167.83		
5. Kinnis- ja vallasvara	3.450.054.77		
6. Muud aktivad	31.969.219.88		
	<u>117.778.210.49</u>		<u>117.778.210.49</u>

Kattevara vahetuskord jooksvate kohustustega: 57,84%.

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1.308.037.97.

JUHATUS

NEW CONSOLIDATED GOLD FIELDS LTD.,

Eesti Osakond.

Aktiva.	Äriseis 30. juunil 1938.	Passiva.	
Maa, vabrik, kinnisvara, masinad ja muu sissease	2.968.305.95	Kapital	50.000.—
Eeluurimised	48.479.52	Amortisatsioonikapital	1.407.415.05
Osavõtmised	42.399.—	New Consolidated Gold Fields Ltd., London	
Kaubad ja materjalid	244.467.88	£ 219.921.196	3.985.568.24
Kassa ja pangad	132.796.39	maha arvatud	
Deebitorid	208.484.36	eelmistele aastate kahju	1.796.200.25
Arvestamata panga intressid	1.542.21	1937/38. operatsiooni-aasta kahju	94.912.59
Garantii deposiidid	687.40	Kreeditorid	34.464.07
Ettemakstud kulud	10.237.45	Tasumata kulud	34.259.93
	<u>3.657.400.16</u>	Mitmesugused reservid	36.805.71
			<u>3.657.400.16</u>

Tulud ja kulud.

Väljaminek	1.021.528.47	Sissetulek	1.180.624.17
Amortisatsioon	254.008.29	Kahju	94.912.59
	<u>1.275.536.76</u>		<u>1.275.536.76</u>

Kunstainete presstööstus

Seisler & Ko.

Tartu mnt. 45. Telefon 313-84

*Valmistab kunstpressainest elektri-
tarbeid, nõõpe, kontoritarbeid jne.*

**Praktilise raamatupi-
dam. kursuste büroo**

Tallinn,

V. Karja 7—3, postk. 210.

Tel. 481-44.

1919. a. asut. täielisimad praktilise
**raamatupidamise ja
kaubandust. kursused**

suusõnal ja kirjateel

V. Karja 7—3. Te . 481-44.

Soovitab maksuta oma arvurik-
kast õpilaste perest vilunud ja
mitmeaastase praktikaga raamatu-
pidajaid, äriteenijaid, praktikante
jne., vastutusega tööoskuse eest.

Võtab enda peale äride ja töös-
tuste raamatupidamist ja korras-
hoidu. Aruannete koostamine ja
praktilise raamatupidamise sisse-
seadmine jne.

Kõnet. kella 1—3.

Bilansivõimeliste tööjõudude põh-
jalik ettevalmistamine kõikidel raa-
matup. süsteemidel ja aladel. Kaub.
üldteadus, aritm., kirjavahetus ja
seadused.

Kavad maksuta.

Soodsad tingimused.

Masinakirjakursused 10-sõrmel.
pimed. süsteemil uutel masinatel.
Õpilaste vastuvõtmine iga päev
kella 8—9.

**Nagu 20 a. jooksul nii on ka edaspidi kursuste juhatuste sihiks levitada ainult
põhjalikku ja praktilist tööoskust raamatupidamise alal.**

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda.

Vastutav toimetaja H. ANTO.

Tallinna Eeesti Kirjastus-Uhisuse trükikoda, Pikk 2. 1939.